

FILM- OCH TV-PRODUKTION SOM TILLVÄXTMOTOR I SYDSVERIGE!

HUR GÖR VI?

Rapport från en utredning

27 juli 2020

LÄSANVISNING

Regionsamverkan Sydsveriges styrelse gav den 9 maj 2019 ett gemensamt uppdrag till de båda utskotten kultur och regional utveckling att genomföra en filmutredning med fokus på att öka produktionen av film och rörlig bild i Sydsverige. Utredningen ska besvara hur de sex regionerna inom Regionsamverkan Sydsverige tillsammans skulle kunna öka filmproduktionen i södra Sverige samt vilka strukturer och insatser som behövs för att stimulera en ökad filmproduktion.

Utredningen ska innehålla omvärldsanalys, kartläggning av befintliga organisatoriska strukturer och insatser i Sydsverige samt förslag och rekommendationer avseende hur förutsättningarna för filmproduktion i Sydsverige kan optimeras inom befintliga strukturer samt genom utvecklade och/eller nya strukturer.

Utredningen genomförs av en extern utredare och förslagen i utredningen är utredarens. Först vid färdigställd utredning hanteras förslagen politiskt. Regionsamverkan Sydsverige är en medlemsorganisation där politiska beslut fattas i respektive medlemsregion.

REGIONSAMVERKAN SYDSVERIGE OCH FILMEN

FÖRORD I MAJ 2020

Som en konsekvens av covid-19 pandemin har en kraftig inbromsning av produktionsverksamhet i hela världen skett under våren 2020. Det finns ännu ingen statistik på hur detta påverkar omsättning, företagande och sysselsättning inom mediasektorn, inte heller vad det innebär för fullföljandet av planerade och pågående produktioner. Majoriteten av biografen har stängt. Branschbedömare menar att konsekvenserna kommer att bli dramatiska i form av arbetslöshet bland filmarbetare och utslagning av framför allt mindre aktörer inom produktion och visning. Effekterna på filmen som kulturyttring och på det konstnärliga skapandet kan befaras bli påtagligt negativa. Regeringen har beslutat om olika stödåtgärder för både näringsliv och kultur, men det är ovisst hur snabbt de kan implementeras och vilken effekt de kan få annat än en viss men kanske inte tillräcklig lindring.

I och med att efterfrågan på streamad film ökar när biografen minskar sitt öppethållande kan bristen på nyproducerat innehåll framöver komma att bli märkbar i de kanaler där människor i Sverige och andra länder främst tar del av rörliga bilder i tv och via streamingtjänster. Om små aktörer slås ut finns bara de stora internationella mediekoncernerna kvar att producera och bestämma över innehållet.

En rimlig slutsats av det dystra läget är att regionala satsningar på film- och tv-produktion kommer att vara extra angelägna för att strukturer ska kunna återuppbyggas när väl pandemin klingat av. Rimligen är då även efterfrågan på rörliga bilder god mot bakgrund av att utbudet under en tid inte förnyats i den takt marknaden egentligen skulle ha önskat. Då är det viktigt att regionala produktionsaktörer inte helt och hållet har tvingats ge upp pga pandemin. Så snart som möjligt bör därför principbeslut tas om att stärka den regionala filmsatsningen och om hur det ska ske. Att redan nu besluta om framtida strukturer för stimulans av den regionala filmsektorn skulle skapa en viss trygghet för de företag och individer som nu drabbas av inbromsningen och göra det mer sannolikt att sektorn ska kunna byggas upp igen med kompetenser och företag som annars riskerar att gå förlorade.

Stockholm i maj 2020

Bo-Erik Gyberg
Utredare

INNEHÅLL

INLEDNING.....	5
METOD.....	5
SAMMANFATTNING.....	6
BAKGRUND.....	8
OMVÄRLDEN.....	8
BEFINTLIGA STRUKTURER I SYDSVERIGE.....	15
ANALYS OCH ÖVERVÄGANDEN.....	17
FÖRSLAG.....	23
UTKAST TILL INTERREGIONALA STRATEGISKA MÅL FÖR ÖKAD FILMPRODUKTION I SYDSVERIGE.....	29
BILAGOR.....	31

INLEDNING

Film- och TV-produktion är en motor i regional utveckling. Där film produceras stimuleras ekonomisk aktivitet, sysselsättning, kompetensuppbyggnad och näringslivsutveckling. Filmproduktion har runt om i världen och i Sverige återkommande visat att den driver på regional utveckling i de länder och regioner dit den lokaliseras.

Den rörliga bilden når människor nästan överallt. En genomsnittlig svensk har film och rörliga bilder som sin allra största källa till kunskap och förståelse av världen, samhället och människan. Film i form av eget skapande, streaming, Youtube-interaktion, tv-tittande och biogående formar bilden av oss själva och den värld vi lever i. Filmen och rörliga bilder är med andra ord en omistlig och viktig del av konsten och kulturen. Det innefattar bilderna av vår närmaste miljö och hur vi uppfattar de värden och värderingar den representerar. Det innefattar hur omvärlden uppfattar oss – som land, som region, som kommun.

Regionsamverkan Sydsverige har uppmärksammat de möjligheter till stärkt regional utveckling och stärkt kultur som film- och tv-produktion kan erbjuda. Därför har samverkan etablerats mellan utskotten för kultur respektive regional utveckling, i syfte att genomföra gemensamma insatser med målet att öka filmproduktionen i de sex samverkande regionerna. Föreliggande utredning har initierats med fokus på hur filmproduktionen i Sydsverige ska kunna ökas.

Parallellt med utredningen pågår arbete inom Regionsamverkan Sydsverige med att identifiera insatser och åtgärder för att stärka det som vanligen benämns det filmkulturella uppdraget - filmpedagogik, visning och talangutveckling. Även om dessa frågeställningar till största delen ligger utanför utredningen om ökad filmproduktion, finns tydliga överlapp, exempelvis inom området talangutveckling.

Utredningen har genomförts av tidigare rektorn vid Stockholms dramatiska högskola Bo-Erik Gyberg, som arbetat i nära kontakt med en politisk styrgrupp bestående av politiker från alla sex regionerna under ordförandeskap av Magnus Lunderquist (KD) från Region Skåne. Samordnande tjänsteman har varit Emelie Johansson från Region Kronoberg.

METOD

Arbetet med utredningen har med start i oktober 2019, skett genom dokumentstudier, intervjuer och vid en arbetskonferens. Dokument och publikationer från Sveriges filmregioner inklusive Filmregion Sydost, samt verksamhetsberättelser från dessa har analyserats. Vidare har olika utredningar och rapporter med relevans för uppdraget gått igenom. I bilaga 2 finns en förteckning över huvuddelen av utredarens skriftliga underlag, sammanlagt över 40 olika dokument. Parallellt med genomgången av underlagen har intervjuer genomförts med 34 personer. Urvalet av personer har skett efter förslag från nyckelpersoner i regionerna och på utredarens eget initiativ. Underlag och intervjuer har analyserats och utkast och preliminära versioner av rapporten har löpande tagits fram och uppdaterats under arbetets gång, och efter återkommande diskussioner med utredningens politiska styrgrupp. En viktig del i utredningsarbetet var den arbetskonferens som hölls i Växjö den 30 januari 2020, och där 30 personer från bransch, regional förvaltning och politik gick igenom materialet och hade tillfälle att ingående diskuterade väsentliga aspekter på utredningens frågeställningar. Under maj månad sändes den då aktuella preliminära versionen ut till regionala företrädare, nyckelpersoner och branschaktörer med önskemål om synpunkter inför framtagning av utredningens slutrapport. Flera av synpunkterna har inkommerats i rapporten.

SAMMANFATTNING

Filmen är en del av de kulturella och kreativa näringarna (KKN) och spelar en viktig roll i regional tillväxt. I Sydsverige finns enligt tillgänglig statistik 17% av Sveriges KKN och de omsätter i Sydsverige 67 miljarder kronor och sysselsätter 30.000 personer varav drygt 2.000 inom den audiovisuella sektorn främst film och television. Drygt hälften av denna omsättning och sysselsättning återfinns i Skåne¹.

I den expanderande film och tv-produktionsbranschen är effekterna av lokaliseringen av produktionerna något som är alltmer uppmärksammat. Det handlar om de gynnsamma och väldokumenterade effekter de ger på lokal och regional kultur, näringsliv, sysselsättning och kompetensuppbyggnad. 30 länder i Europa och flera delstater i USA och även länder i andra världsdelar har infört produktionsincitament baserade på de belopp som spenderas i landet vid filmproduktion. Utöver detta finns det i Europa över 48 olika regionala filmfonder, som tillsammans varje år investerar cirka 200 miljoner Euro av skattemedel i film och tv-drama på villkor att produktionen sker helt eller delvis i den egna regionen². De regionala investeringsfonderna i Sverige är i jämförelse med det europeiska utbudet små. Det är främst Film i Väst som med sina cirka 100 milj kr i årlig investeringsvolym, i viss mån kan konkurrera om lokaliseringar.

I regeringens proposition 2015 om filmpolitiken formuleras en ambition att samverka och konstateras att den regionala finansieringen av filmproduktion ökat i betydelse. Ingen öronmärkning av statliga resurser till regionernas insatser för filmproduktion diskuteras.

Förutom brist på investeringskapital för film och avsaknad av produktionsincitament har Sverige idag brist på yrkeskompetenser för film- och tv-produktion. Branschen bedömer att det finns risk för ytterligare tapp av kompetenser. Expansionen av dataspelebranschen ses av många som en möjlig väg till utveckling även för filmbranschen. Beröringspunkterna finns, men på kort sikt finns inte realistiska möjligheter till annat än tillfälliga synergier vad gäller utveckling och kompetenser.

I de sex regionerna finns verksamheter med relevans för film- och tv-produktion framför allt i Skåne. I de övriga fem regionerna är antalet företag inom sektorn mer begränsat, men detaljerad kunskap om relevanta delar av näringslivet i dessa regioner saknas till stor del. Behovet av inventering av både företag och individer med kompetenser inom film- och tv-produktion är tydligt. I alla de sex regionerna finns utbildningsanordnare som redan erbjuder, eller skulle kunna erbjuda grundläggande yrkesutbildningar för film- och tv-produktion.

För att attrahera filmproduktion behövs aktiv marknadsföring och stöd till producenter som har intresse av att etablera produktion i Sydsverige. Southern Sweden Film Commission som länge drivit sådan verksamhet med början i Skåne, har stegvis vidgat sitt ansvarsområde och innefattar idag alla sex regionerna i Sydsverige.

Långsiktighet är avgörande för en gynnsam utveckling. Det gäller de ekonomiska incitamenten för regional lokalisering av produktion, kompetensutveckling av företag och individer i regionerna och förutsättningarna för talangutveckling och talangers möjligheter att ta steget in i en professionell verksamhet baserad i den egna regionen. Möjligheterna att organisatoriskt driva frågorna interregionalt är goda inom Regionsamverkan Sydsveriges redan etablerade struktur.

¹ Källa SCB & Tillväxtverket, 2017 års siffror.

² <https://www.cineregio.org/>

UTREDNINGENS FÖRSLAG I KORTHET

- De sex regionerna utarbetar en gemensam interregional strategi för ökad filmproduktion.
- De sex regionerna driver gemensamt frågan om införande av nationella produktionsincitament.
- Arbetet inom Southern Sweden Film Commission breddas och stärks.
- Utbildningsanordnare i de sex regionerna kontaktas och uppmuntras att erbjuda utbildningar för bristyrken inom film- och tv-produktion.
- Boost Hbg ges i uppdrag att samverka med de regionala resurscentra för film, i syfte att skapa kunskap och nätverk bland unga som vill arbeta inom dataspel och film.
- En årlig regional mötesplats för kulturella och kreativa näringar inom film och dataspel stöttas.
- Ett interregionalt projekt med namnet Filmfond Syd, skapas för att öka tillgången till finansieringskapital och på sikt därmed till ökad lokalisering av filmproduktion till samtliga sex regioner i Sydsverige.
- Särskilda medel för avancerad talangutveckling avsätts inom Filmfond Syd.
- Organisationen av det vidgade arbetet för ökad filmproduktion i Sydsverige baseras i befintliga strukturer och ges samlingsnamnet Sydfilm.

BAKGRUND

Förutsättningarna för att producera och att ta del av rörliga bilder har på kort tid förändrats dramatiskt. Från en sektor där produktion skedde analogt och spridningen gjordes med hjälp av fysiska filmkopior till biografer, till linjär-tv, och som videoband och DVD/Bluray till konsumenter, tycks nu digitaliseringen i alla led ha lett till obegränsade möjligheter att skapa och sprida rörliga bilder. Förändringen har tagit omkring tjugo år och påverkat innehåll, uttrycksformer, affärsmodeller och yrken. Den snabba framväxten av en streaming-marknad har ändrat tittarvanorna. I ett längre perspektiv är siffrorna överväldigande; på 1950-talet såg en genomsnittlig svensk elva långfilmer per år, alla på bio. Idag ser en genomsnittlig svensk minst åttio långfilmer per år, varav endast knappt två på bio, resten på tv och via streaming. Till det ska läggas alla tv-serier. Ingen annan kulturyttring kommer i närheten av ett sådant genomslag. Den rörliga bildens tillgänglighet och del av kulturutbudet är med andra ord mycket stor, och utsikterna för etablerade företag i sektorn att skapa vinster genom konsolideringar och koncernbildningar på global nivå framstår som goda. Utveckling har lett till en kraftig ökning av produktionsvolymerna och konkurrens om deras lokalisering. Där film- och tv-produktion sker, utvecklas de kreativa näringarna och sysselsättningen ökar. Corona-pandemin har dock inneburit en dramatisk inbromsning även i mediesektorn, och det är ovisst hur och när en återhämtning kommer att ske.

De gynnsamma effekterna av filmproduktion för kulturutbudet och för tillväxt har lett till att många länder infört skattefinansierade produktionsincitament för att attrahera filmproduktion. Sverige är inte ett av dem, trots de dokumenterat positiva effekterna av incitament och att branschen, Filminstitutet och Tillväxtverket uppmärksammat regering på behovet. Som en konsekvens av uteblivna produktionsincitament lämnar svenska produktioner landet för inspelning i länder med incitament, och utländska produktioner väljer vanligen bort Sverige som produktionsland. En ytterligare konsekvens av Sveriges svaga position i konkurrensen om produktioner är att den inhemska kompetensen försvagas.

För att ändå stärka Sveriges möjligheter att attrahera filmproduktion har regionala finansieringssystem inrättats i flera regioner i Sverige. Genom regionala investeringar villkorade till lokalisering av produktion till den egna regionen har positiva effekter på regional tillväxt och kultur uppstått. Goda erfarenheter av en sådan strategi finns i Västra Götaland där Film i Väst länge arbetat med dessa frågor. Även FilmPool Nord, Film i Skåne och Film Capital Stockholm är exempel på verksamheter som lett till lokalisering av produktioner även om det skett i mindre skala än i Västra Götaland. De fyra stora filmregionerna har tillsammans i Nätverket för Regionala Filmproduktionscenter varit part i 2013 års filmavtal som upphörde i och med 2016. Nätverket lämnade avtalet i förtid 2014.

De sex regionerna i Sydsverige har som en följd av utvecklingen och de möjligheter den medför för kultur och tillväxt, valt att samarbeta för att se hur man tillsammans kan kraftsamla för att öka produktionen av film- och tv i det egna området. Det handlar inte bara om att öka tillgången till produktionskapital, utan minst lika mycket om att bygga lokala kompetenser och näringsliv och att utveckla det praktiska stödet till producenter som genomför produktion i Sydsverige. Corona-pandemins utbrott vintern 2019/20 påverkar förutsättningarna för vilka insatser som kan göras och när.

OMVÄRLDEN

EXPANDERANDE SEKTOR; FILM, TV-DRAMA

Filmen är en del av de kulturella och kreativa näringarna (KKN) och spelar en viktig roll i regional tillväxt. I Sydsverige finns 17% av Sveriges KKN och de omsätter i Sydsverige 67 miljarder kronor och sysselsätter 30.000

personer varav drygt 2.000 inom den audiovisuella sektorn³, främst film och television. Drygt hälften av denna omsättning och sysselsättning återfinns i Skåne-regionen. Produktion av spelfilm, dokumentärfilm och framför allt serier för television och streaming har ökat under de senaste fem åren. I hela världen har antalet producerade spelfilmer mellan 2014 och 2018 ökat från cirka 7.500 till 8.200 dvs nästan 10%. Motsvarande siffra för dramaserier för television och streaming är att de ökat från cirka 270 till cirka 500, dvs med cirka 85%⁴. Det är en mycket kraftig ökning av produktionen. Drivkraften är framväxten av streamingtjänster; Netflix, HBO, Apple, Google, Amazon, C-more, Viaplay, SF-Anytime, Tri-Art och några till. Inom EU ställs krav på ett minsta europeiskt innehåll på 30 procent, vilket bidrar till att flera serier utspelar sig i Europa och/eller har europeisk kreativ medverkan. Produktionsökningen märks även hos de svenska streamingaktörerna, där bland andra Viaplay producerat de egna dramaserierna *Box 21* och *Svartsjön*. I den senaste *Nostradamusrapporten* från Göteborgs Filmfestival⁵ förutspås att ökningen av produktion fortsätter några år till för att sedan minska. I samma rapport förutspås ett gradvis närmande mellan filmen, spelsektorn och utvecklingen av VR.

Den svenska spelfilmproduktionen ligger sedan flera år på en i det närmaste oförändrad nivå och lönsamheten för produktionsbolagen är fortsatt låg eller dålig. Lönsamheten för filmbranschen som helhet är låg vilket återspeglas i låg rörelsemarginal. 2017 var den 5,2 procent att jämföra med andra kreativa näringar; dataspelsbranschen 31,3 procent, form & design 17,5 procent och fotobranschen 22,7 procent⁶. För svenska fristående produktionsbolag har svårigheterna ökat pga av de förändrade affärsmodellerna där tappet i försäljning av DVD/Bluray inte kompenseras av andra intäkter⁷. 2019 blev dessutom ett svagt år för svenska filmer på biograf, med en marknadsandel på endast strax över 10 procent, en nedgång från 2018 års 16,8 procent och tidigare års återkommande noteringar på över 20 procent. Det totala biogåendet låg dock stabilt på dryga 16 miljoner besök, en nivå som legat i stort sett konstant i över tjugo år. Den pandemi som drabbade världen under våren 2020 har påverkat både produktion och biovisning av film. Vad det innebär för omsättning och branschens utveckling är svårt att bedöma i skrivande stund.

KONSOLIDERING AV PRODUKTION OCH SPRIDNING

Karaktäristiskt för utvecklingen är en sedan flera år pågående konsolidering både inom produktionen och spridningen av rörlig bild. Det betyder i klartext att stora aktörer köper upp mindre aktörer. I Sverige tillhör sedan en tid flera marknadsledande produktionsbolag inom drama samma internationella ägare. Yellowbird, Filmlance, Jarowski ligger alla inom den fransk-italienska Banijay-gruppen⁸. Kedjan till slutliga ägare är för många företag i mediabranschen lång och komplicerad. Shine Group, Zodiac group, Endemol, Nordic Film och Murdoch är några namn på vägen. Typiskt är att andelen företag inom KKN som har tio anställda eller fler är mycket litet, runt 1% av företagen, medan andelen enmansföretag är närmare 80%. Samma mönster kan ses inom filmproduktionen.

Även på biografsidan är konsolideringen påtaglig, inte minst i Sverige, där kinesiska Wanda Group är slutlig ägare av Filmstaden (f.d. SF-Bio) som i sin tur äger 49% av Svenska Bio. Tillsammans har de drygt 80% av marknaden i landet (över 90% i storstäderna) och kan därför beskrivas som ett oligopol. De är en del i en komplex struktur för produktion och spridning i hela världen, en struktur som kan anpassas till lokala affärsmodeller för att maximera vinsten för ägarna.

En pågående diskussion är i vad mån - och när - konsolideringen på allvar kommer att nå streaming-sektorn. Trots miljontals abonnenter visar ingen av streamingjättarna såvitt känt lönsamhet. Sektorn befinner sig

³ <https://tillvaxtverket.se/statistik/kulturella-och-kreativa-naringar/kreametern---statistik>

⁴ SPI Olsberg, *Production Infrastructure Capacity Audit: Sweden, 2019*

⁵ https://goteborgfilmfestival.se/wp-content/uploads/2020/01/GFF20_nostradamus-k6.pdf

⁶ <https://tillvaxtverket.se/statistik/kulturella-och-kreativa-naringar/kreametern---statistik>

⁷ *Hur överlever dom egentligen?*, Charlotta Denward, Film och TV-producenterna, 2014

⁸ <https://www.banijay.com>

fortfarande i en intensiv etableringsfas där målet är att bygga största möjliga marknadsandel, även om det på kort sikt medför underskott. Företagens strategier innehåller ökande andel egenproduktioner i olika delar av världen i syfte att attrahera nya kunder. I Nostradamusrapporten i avsnittet *After the Streaming Wars*⁹ förutspås att antalet streamingaktörer kommer att minska. Med det följer sannolikt en avmattning eller utplaning av produktionsvolymerna.

En annan tänkbar effekt av konsolideringen som tas upp redan i Boston Consultings rapport *Svensk Filmnäring 2015*¹⁰, är att när stora globala aktörer alltmer dominerar produktion och spridning, så finns en risk att filmer och tv-serier anpassas till en global marknad och att därmed den lokala och regionala särarten minskar. Man talar om risk för ökad strömlinjeformning.

Kombinationen av koncentration till några få stora globala mediaföretag och en kraftigt ökande tillgänglighet till rörlig bild, väcker inte bara frågor kring tendenser till strömlinjeformning av innehåll i dominerande kanaler, utan också frågor om behov av alternativa plattformar, där lokalt och regionalt producerat material lätt kan hittas. Här ligger också den näraliggande frågan hur en producent själv kan sprida sina filmer utanför de stora kanalerna, och därmed åstadkomma lönsamhet. I vad mån redan etablerade kanaler som Youtube kan tjäna ett sådant syfte, eller om det exempelvis finns skäl för etablering av nya regionalt eller nationellt baserade plattformar kan diskuteras. Frågan ligger dock utanför den föreliggande utredningen.

ALLA VILL HA PRODUKTION HOS SIG

I den expanderande film och tv-produktionsbranschen är effekterna av lokaliseringen av produktionerna något som är alltmer uppmärksammat. Det handlar om de gynnsamma och väldokumenterade effekter de ger på lokal och regional kultur, näringsliv, sysselsättning och kompetensuppbyggnad. Se exempelvis den utredning som gjorts på uppdrag av European Audiovisual Observatory 2015-2016¹¹. Andra studier av effekterna av filmproduktion har gjorts i bland annat Västra Götaland och i Norrbotten och regionalt på Fyn i Danmark¹². De visar alla att filmproduktion lokalt bidrar till ökad sysselsättning och till etablering av företag.

EFFEKTBERÄKNINGAR

En siffra som återkommer är att när regionala skattemedel satsas i filmproduktion, så genererar det kring tre gånger så mycket i regional omsättning. Siffran är en uppskattning utifrån olika avgränsningar. Försiktiga beräkningar visar en något lägre siffra, medan bredare beräkningar visar en högre eller i vissa fall mycket högre siffra. Huvudprincipen för beräkningarna är att försöka få grepp om filminvesteringens betydelse för den ekonomiska aktiviteten i regionen. Den begränsas då inte till att enbart avse det som kommer tillbaka till kommun och region i form av skatt på lön till i regionen bosatta medarbetare och medverkande eller i form av olika kommunala avgifter och taxor som produktionen betalar. Beräkningarna försöker istället på olika sätt avgöra, mäta och bedöma vilka effekter filminvesteringarna har på näringsliv, sysselsättning och tillväxt både direkt och indirekt. Lön till en person som arbetar i filmproduktionen genererar exempelvis inte bara skatt utan också konsumtion och kompetens; Kompetens som ofta är relevant i bredare sammanhang inom kulturella och kreativa näringar, som i sin tur kan få en stabilare bas inom regionen. Denna typ av beräkningar är av naturliga skäl föremål för tolkningar och diskussioner. Till de ekonomiska värdena ska läggas att regionen tar plats i filmen och att den regionala filmkulturen stärks, något som är gynnsamt för den regionala utvecklingen.

Det finns alltså flera sätt att beräkna eller uppskatta utväxlingen på de satsade skattemedlen. Den mest avgränsade och transparenta, är den modell som bland annat Film i Väst anger för vilka kostnader ("spend") en

⁹ https://goteborgfilmfestival.se/wp-content/uploads/2020/01/GFF20_nostradamus-k6.pdf - sid 21

¹⁰ *Svensk Filmnäring 2015*, Boston Consulting Group, 2016

¹¹ *European Public financing for film and television content – The state of soft money in Europe*, Audio-Visual Observatory och SPI Olsberg, 2016

¹² www.filmfyn.dk/wp-content/uploads/2018/04/FilmFyn-effektrapport-2013-2017_Final_270218.pdf

producent kan räkna in för att kunna accepteras som ett uppfyllande av villkoren för den regionala finansieringen. Här ingår (översiktligt) löner till anställda folkbokförda i regionen, produktions specifika varor och tjänster som levererats av frilansare och företag med säte eller driftställe i regionen och med minst en heltidsanställd som skattar i regionen samt indirekt produktionsrelaterade varor och tjänster som exvis hotell och bilhyra för produktionen om de levererats av företag med säte eller driftställe i regionen. I Film i Västs verksamhetsberättelse och uppdragsredovisning framgår: "Under 2019 investerade Film i Väst 95 900 000 kronor i samproduktioner. Den omsättning som genereras i Västra Götalandsregionen för 2019 uppgick till drygt 186 mkr. Spendfaktorn kan därmed sägas vara 2 ggr."¹³

Ett annat exempel på en konservativ beräkning återfinns i Film pool Nord's verksamhetsberättelse för 2019 där vd i förordet anger att "...för varje satsad krona som Film pool Nord investerade kom 2.57 kr tillbaka till länet – då har jag inte räknat in turism, marknadsföring, royalties och andra värden."¹⁴

Av Film i Skånes verksamhetsberättelse¹⁵ framgår att man beräknar att 18,4 milj kr i filminvestering genererat 79 milj kr i spending, dvs en utväxling på 4,3 per satsad skattekrona.

En vidare beräkning tar bort kravet på att anställda i företag med driftställe i regionen ska vara folkbokförda där, samt tar med uppskattningar av effekterna i andra och tredje led, exempelvis en större del av hotellkostnaden än enbart hotellrummet, dvs även inkluderande kostnader för anställda och underleverantörer till hotellet i den mån de bedöms vara ett resultat av filminspelningens spending samt även sekundära effekter på bl.a. turism. I vissa sammanhang dyker begreppet "bruttoregionalprodukt" upp, men det är ett oklart begrepp i detta sammanhang.

Exempel på en vidare beräkning återfinns i en presentation från Film Capital Stockholm från 2016, där årets totala investering från fonden var 16,8 milj kr och spenderingen beräknades till 208 milj kr, dvs en utväxling på cirka 12 gånger¹⁶.

De regionala investeringsfonderna i Sverige är i jämförelse med det Europeiska utbudet små. I Europa finns över 48 olika regionala filmfonder, som tillsammans varje år investerar 200 miljoner Euro av skattemedel i film och tv-drama på villkor att de sker helt eller delvis i den egna regionen¹⁷. Det är främst Film i Väst som med sina cirka 100 milj kr i årlig investeringsvolym, i viss mån kan konkurrera om lokaliseringar. Film i Skåne, Film pool Nord, Film Capital Stockholm och några mindre fonder (Gotland, Norrköping, Ystad m.fl.) är i sammanhanget små med sina mellan 2 och 20 miljoner kr. Även små investeringar kan dock leda till lokaliseringar, särskilt när ett litet regionalt kapital utgör den sista och avgörande delen i producentens finansieringspussel.

PRODUKTIONSINCITAMENT

De gynnsamma effekterna av att satsa skattemedel knutet till lokalisering av filmproduktion manifesteras i att Sverige, Danmark, Luxemburg och Liechtenstein var de enda länder i EU- och EES-området som 2019 inte hade någon form av nationella produktionsincitament. 30 länder i Europa och flera delstater i USA och även länder i andra världsdelar har infört så kallade produktionsincitament för de belopp som spenderas i landet. Det handlar om att mellan 20 och 30 procent av i landet spenderade pengar återbetalas till producenten. I Sverige har Film i Väst på försök infört en modell för regionalt produktionsincitament i Västra Götaland.

När de flesta länder i Europa har både produktionsincitament, regionala investeringsmedel, kompetent personal och teknisk infrastruktur till attraktiva priser, blir det starka skäl för en svensk producent att förlägga

¹³ <https://filmivast.se/download/verksamhetsberattelse-och-uppdragsrapportering-2019/>

¹⁴ <https://filmpoolnord.se/om-oss/#verksamhetsberattelse>

¹⁵ <https://filmiskane.se/sv/om-oss/newsroom/verksamhetsberattelser>

¹⁶ Länk till källan inte längre aktiv. Siffrorna finns i utredarens sparade underlagsdokument från utredningsarbete 2017 om filmen i stockholmregionen.

¹⁷ <https://www.cineregio.org/>

sin produktion utanför Sverige, och för en utländsk producent att inte förlägga produktion till Sverige. Man kan se detta som en konkurrensutsatt marknad. Branschorganisationen Film&TV-producenterna uppskattar att 22 dramaserier och 12 spelfilmer, som med produktionsincitament de senaste fem åren kunde ha skett i Sverige, istället spelats in utanför Sverige i länder med incitament och lägre priser. Det motsvarar ett omsättningstapp på 1,5 miljarder. Typexemplet är *Utvandrarna* som utspelar sig i Småland men planerats att spelas in i Tjeckien. Den pågående pandemin kan dock innebära att inspelningen pga reserestriktioner förläggs till Sverige.

De större regionala satsningarna i Sverige (2019 års siffror)

	Filmpool Nord	Film i Skåne	Film i Väst	Film Capital Stockholm
Ägare	12 kommuner + NLL	Region Skåne + Kommunförbundet Skåne via BRS	Västra Götalands Regionen	Ekonomisk Förening vars medlemmar är: 4 kommuner, Region Gotland, Åland, Stiftelsen Filmstadens Kultur + FAS (bransch)
Organisationsform	AB	AB	AB	AB under omstrukturering
Styrelse	Blandad politik och bransch	Bransch och sektorn	Politisk	Blandad från Ek för
Inriktning	Samprod + filmkultur	Samprod + filmkultur	Samproduktion	Samprod + viss filmkultur
Filmkommission	Ja	Ja	Nja (filmservice.se)	Ja
Omsättning	28 milj	34,8 milj	122,5 milj + VGR	Oklar pga pågående omgöring
Anställda	7	12 (inkl filmkulturellt)	17	3 (2020)
Samprod investeringar	15,3 milj 2019	18,4 milj 2019	95,9 milj 2019	Osäker. Aktuell statistik saknas. (2015 & 2016 ca 13 milj kr)

I våra nära grannländer finns också regionala fonder och Norge, Finland, Island, Polen, Estland, Lettland och Litauen har produktionsincitament. I Danmark har de regionala medlen ökat kraftigt sedan 2019, då de politiska partierna i Folketinget kom överens om att flytta statliga resurser från Köpenhamnsregionen och ut till regionerna. Så får exempelvis Fyn med sina dryga femhundra tusen invånare ett årligt tillskott på motsvarande närmare 30 milj SEK för investering i filmproduktion och filmkultur. Motsvarande resurstilldelning har skett till Jylland. Priserna för personal och teknik är generellt sett lägre i de flesta länder i den östra delen av europeiska kontinenten, men den svaga svenska kronan utgör för närvarande en – om än liten – konkurrensfördel vid utländska producenters val av lokalisering.

Två nya argument har i debatten på senare tid förts fram för att lokalisera filmproduktion till Sverige, dels effektivitet och kvalitet i de arbeten som görs av svenska yrkespersoner, vilket kan medföra totalt sett minskade kostnader i produktionsbudgeten, dels den minskade klimatpåverkan som färre resor till andra länder innebär i kombination med att inkommande produktioner från utlandet - trots resor - innebär en klimatvinst eftersom den relativt stora mängd elenergi som förbrukas vid produktion till stor del produceras fossilfritt i Sverige.

DEN SVENSKA FILMPOLITIKEN

Den moderna svenska filmpolitiken har sina rötter i 1963 års filmavtal, då staten och branschen kom överens om att med en tio-procentig avgift på biobiljetterna, finansiera ett svenskt filminstitut. Bakgrunden var att biogåendet i Sverige hade fallit dramatiskt i och med televisionens intåg. Från över åttio miljoner biobesök under 1950-talet hade en halvering skett på bara tio år. Branschen såg att deras möjligheter hade beskrivits att själva - varje bolag för sig - svara för utvecklingen av filmen i en tid av kraftig omvärldsförändring driven av teknikutvecklingen. De gjorde därför gemensam sak. Man kan se etableringen av Svenska Filminstitutet som branschens gemensamma utvecklingsavdelning. Finansiering från Filminstitutet är den enskilt största finansieringskällan för produktion av svensk spelfilm. Under 2018 fördelades 315 milj kr. Det första filmavtalet höll i arton år. När digitaliseringen och konsolideringen i sektorn på nytt ändrade förutsättningarna för branschen blev filmavtalet alltmer instabilt. Det sista slöts 2013 för tre år men behövde omförhandlas tre gånger inom ett år, för att sedan under 2014 sägas upp av producenterna och regionerna. Därefter sa även staten upp avtalet och regeringen fick Riksdagens stöd för en helstatligt finansierad filmpolitik utan filmavtal¹⁸. Den nya filmpolitiken antogs av Riksdagen 2016 och gäller från 2017.

Den mest uppmärksammade frågan med anledning av den nya statliga filmpolitiken var att momsatsen för biobiljetter höjdes från sex till tjugofem procent. Motivet var att likställa momsen för olika sätt att se film, exvis har streamingstjänster full moms. Samtidigt togs den tioprocentiga biografavgiften bort, något som sällan uppmärksammas. Nettoeffekten på en genomsnittlig biobiljett blev då ca 5:50 kr i höjning från cirka 110 kr. Det var en mindre höjning än den biograferna själva återkommande gjort i samband med lanseringen av populära filmer. Biograferna hade själva under tioårsperioden före den nya filmpolitiken, höjt biljettpriset i snitt tre gånger mer än KPI, ett år med över sju kronor. Biogåendet har inte minskat efter momshöjningen 2017, och de stora biografafföretagens lönsamhet består. För de små biografier som på grund av sin begränsade verksamhet var undantagna från biografavgiften blev dock effekterna större, eftersom momshöjningen i de fall momsplikt förelåg, fick fullt genomslag. Med olika speciellt inriktade insatser har Filminstitutet försökt motverka de negativa effekterna. Inga biografier har enligt tillgänglig statistik lagts ner pga momshöjningen. Bilden bekräftas i samtal med medarbetare på Svenska Filminstitutet och Kulturdepartementet. Antalet salonger har istället ökat något efter momshöjningen.

Den nuvarande filmpolitiken har en uttalad vilja att inkludera de som gör film; producenter, kreatörer, skådespelare m.fl. där vikt läggs vid utveckling av värdefulla projekt och vid utveckling av kompetens. Stödgivningen bör enligt propositionen i stor utsträckning ges utifrån kvalitetsbedömningar och sådana stöd ska ekonomiskt sett utgöra den största delen av stödgivningen. Samtidigt ska ett brett utbud säkras. En uttalad målsättning är att utveckling och produktion av värdefull svensk film ska ske kontinuerligt och i olika delar av landet. Regeringen uttalar också att staten i samverkan med regionerna ska verka för att Sverige utvecklas som ett attraktivt inspelings- och produktionsland. Tanken med de råd som etablerats för Filminstitutet är att öka inflytandet för de som berörs av filmpolitiken.

Propositionen beskriver i allmänna termer samverkan inom filmområdet mellan kommunal, regional och nationell nivå. Det är dock oklart hur skrivningarna om samverkan med regionerna och målsättningen om

¹⁸ *Mer film till fler – en sammanhållen filmpolitik*, regeringens proposition 2015/16:132

utveckling och produktion i olika delar av landet ska tolkas och implementeras. Propositionen formulerar en ambition att samverka och konstaterar att den regionala finansieringen av filmproduktion ökat i betydelse. Ingen öronmärkning av statliga resurser till regionernas insatser för filmproduktion diskuteras. Frågor om filmkulturen hanteras inom ramen för kultursamverkansmodellen med varierande utfall i regionernas prioriteringar.

TRÅNGA SEKTORER – KOMPETENS, TEKNIK, SERVICE, PENGAR

I färskastudier och i intervjuer med produktionsbolag i Sverige ges en samstämmig bild av de faktorer som bromsar en utveckling av produktion i Sverige. Man saknar tillgång till yrkespersoner inom en rad viktiga områden. Det handlar typiskt om s.k. B- och C-funktioner, dvs kvalificerade assistenter som kan arbeta självständigt både inom kreativa och mer praktiska områden; logistikansvarig, platschef, elektriker, scenografbyggare, rekvisitör, scripta för att nämna några. Även toppfunktioner efterlyses; regissör, chefsfotograf, FAD (First Assistant Director) och produktionsdesigner är exempel på det, liksom nya starka talanger. Man vill gärna ha hjälp av lokala servicebolag, som kan ta ansvar för allt som har att göra med etableringen på de valda platserna. Sådana företag saknas i stor utsträckning i Sverige. Till det kommer att det ofta råder brist på relevant teknisk utrustning nära de platser man vill verka på. Det innebär osäkerhet för tillgång till teknik och ger kostnader för transporter. Produktionsbolagen lyfter inte helt överraskande behovet av finansieringskapital. I Tillväxtverkets rapport *Fler filminspelningar till Sverige 2015* noterar utredarna att bristen på finansiering betraktas som det allra största problemet för de intervjuade producenterna. Sverige ligger sist på rankingen av 16 europeiska länder vad gäller "Economic attractiveness", men fyra när det gäller "Ease of production", dvs i vad mån praktiska och administrativa förutsättningar underlättar för filmproduktion i landet eller på platsen. Bilden bekräftas av intervjuer genomförda inom ramen för föreliggande utredning. Att Sverige inte har några produktionsincitament samtidigt som den statliga och regionala finansieringen uppfattas som alltför klen, innebär enligt bolagen konkurrensnackdelar på en utsatt internationell marknad, och riskerar att Sverige tappar kompetens.

DATASPELSEKTORN – EXPANSIV OCH GLOBAL OCH STARK I SVERIGE

Sverige betraktas som ett av de ledande länderna i världen för dataspelutveckling; Minecraft, Candy Crush Saga och Battlefield för att nämna tre av de mest kända svenska spelen. Växjö var tidigt ute med Högskolan som motor. Redan 1992 startade studenter från dåvarande Växjö högskola (nuvarande Linnéuniversitetet) företaget Digital Illusions (DICE), som kom att utvecklas starkt, men flyttade efter en tid till Göteborg och sedan vidare till Stockholm. Redan 2016 omsatte dataspelssektorn i Sverige dryga 12 miljarder kr och hade cirka 3.700 anställda¹⁹, vilket kan jämföras med film- och tv-branschens cirka 30 miljarder kr och cirka 10.000 anställda inom den samlade film & tv-sektorn varav cirka 10 miljarder och cirka 5.000 anställda inom filmproduktion utanför tv-bolagen²⁰. Under 2018 hade spelbranschens omsättning ökat till 19,2 miljarder kr och cirka 5.300 anställda i Sverige²¹, en ökning på 60 respektive 43 procent. Filmbranschens totala omsättning är svår att fastställa i brist på aktuell statistik och pga ökat utländskt ägande. Medlemsföretagen i branschorganisationen Film&TV-producenter omsatte 2018 ca 5 miljarder vilket sannolikt är långt mindre än hälften av den samlade omsättningen i Sverige inom sektorn om hela tv-sidan räknas in. (Kreametern från Tillväxtverket anger 39,6 miljarder år 2017 för det som kallas *Audiovisuellt, Film & TV.*) Siffrorna tyder på att en viss ökning har skett över tid, men inte i samma grad som dataspelsindustrin. Det ska sägas att statistiska uppgifter om dessa branscher skiljer sig mellan å ena sidan branschernas egna uppgifter och å den andra Tillväxtverkets uppgifter i "Kreametern". Skillnaderna är i vissa avseenden stora på flera områden, exempelvis skiljer det noterade antalet

¹⁹ *Spelarutvecklingsindex 2016*, Dataspelsbranschen 2017

²⁰ *Svensk filmnäring*, Boston Consulting Group 2015

²¹ *Spelarutvecklingsindex 2018*, Dataspelsbranschen 2019

anställda nationellt i dataspelbranschen över 2.000 anställda för 2017, där branschen har den högre siffran (5.338).

Återkommande diskuteras möjliga synergier mellan filmbranschen och spelsektorn. Verksamheten BoostHbg i Helsingborg är exempel på verksamheter som innehåller sådana ambitioner. Det har bland annat lett till projektet *Crafting Worlds* där frågor om gemensam eller samordnad utveckling av berättaruniversum, för både film och dataspel diskuterats.

BEFINTLIGA STRUKTURER I SYDSVERIGE

OLIKA ORGANISATION I DE SEX REGIONERNA

Frågor om regional utveckling och om kultur är delvis olika organiserade i de sex regionerna. I regionerna Jönköping och Kalmar hanteras politiken på områdena i en gemensam nämnd, medan de i Blekinge, Halland, Kronoberg och Skåne hanteras i separata nämnder. Även i förvaltningen är strukturen varierande. I Blekinge, Kalmar och Kronoberg är organisationsenheten gemensam medan frågorna om regional utveckling respektive kultur handläggs i separata enheter i Halland, Jönköping och Skåne.

REGION	TILLVÄXTPOLITISKT ORGAN	KULTURPOLITISKT ORGAN	TILLVÄXT-FÖRVALTNING	KULTUR-FÖRVALTNING	VERKSAMHETER
BLEKINGE	Regionala utvecklingsnämnden	Kultur- och bildningsnämnden	Regional utveckling, kultur och bildning	Regional utveckling, kultur och bildning	Filmregion Sydost, Ideella föreningen FilmpLAN NetPort Science Park
HALLAND	Tillväxtutskottet	DN Kultur och skola	Regionkontoret	Kultur och skola	Inhouse
JÖNKÖPING	Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet (ANA)	Nämnd för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet (ANA)	Regional utveckling	Utbildning och kultur	Inhouse, Filmbyn Småland
KALMAR	Regionala utvecklingsnämnden	Regionala utvecklingsnämnden	Regional utveckling	Regional utveckling	Filmregion Sydost
KRONOBERG	Regionala utvecklingsnämnden	Kulturnämnden	Regional utveckling	Regional utveckling	Filmregion Sydost
SKÅNE	Regionala utvecklingsnämnden	Kulturnämnden	Regional utveckling	Kultur	Inhouse, Film i Skåne, Boost HBG, Filmcentrum Syd, Media Evolution och ett antal filmfestivaler.

Filmresurscentra finns i alla sex regionerna. Mellan de tre regionerna Blekinge, Kalmar och Kronoberg finns för denna verksamhet sedan flera år ett etablerat samarbete under namnet Filmregion Sydost. I Halland och Jönköping ligger filmresursverksamhet under respektive regionförvaltning. I Skåne ligger resurscenterverksamheten i huvudsak i bolaget Film i Skåne, medan Region Skånes kulturförvaltning har en

särskild tjänst för utveckling av film och rörlig bild. Bland specifika regionala verksamheter inom film och media återfinns bland annat den ideella föreningen Filmplan med sin festival Carl International Film Festival i Blekinge, Filmbyn i Jönköping och gränsöverskridande verksamheterna BoostHbg och Media Evolution samt flera festivaler, bland annat den ledande nordiska kort- och dokumentärfilmsfestivalen Nordisk Panorama, i Skåne-regionen. Även FilmCentrum Syd har en aktiv roll i utvecklingen av filmen i Region Skåne.

Alla sex regionerna samverkar i organet Regionsamverkan Sydsverige där respektive regionstyrelses ordförande och vice ordförande utgör styrelsen, och där tre utskott arbetar med frågor om kollektivtrafik/infrastrukturplanering, regional utveckling respektive kultur. Till utskotten finns vardera en arbetsgrupp. Ett sekretariat samordnar och stöder verksamheten. För föreliggande utredning finns en särskild politisk styrgrupp etablerad, där politiker från både regional utveckling och kultur ingår.

FILMBRANSCHEN I DE SEX REGIONERNA

Omfattningen av verksamheter i Sydsverige inom KKN och det Audiovisuella området framgår på ett övergripande plan i Tillväxtverkets statistik publicerad i "Kreametern". Data är från 2017. Att mer specifikt identifiera de företag som bedriver verksamhet - eller skulle kunna bedriva verksamhet - inom filmproduktion idag och framöver är vanskligt. Verksamhetskoderna för företagen och yrkena är trubbiga verktyg, eller ibland alltför specifika för att fånga dagens utveckling där gränsöverskridande mellan exempelvis efterproduktion, visuella effekter (VFX) och spel förekommer. I Skåne har en detaljerad inventering genomförts 2014 och den visar ett stort antal företag med verksamhet inom film och media, närmare bestämt 611 st varav 189 aktiebolag med minst en anställd. Knappt tjugo av aktiebolagen hade fyra eller fler anställda, endast fem hade tio eller fler. Ytterligare data finns i underlaget för den rapport om kreativa näringar i Skåne under perioden 2011-2016 som publicerades 2017²². Även i Kronoberg har en inventering genomförts av KKN-företag under perioden 2010-2016²³. I listan över företag i Kronoberg återfinns tre inom det audiovisuella området och tre inom bild & form (varav IKEA är ett). Även Halland har genomfört en kartläggning. Fler inventeringar pågår eller planeras. Under arbetet med utredningen har kontakt etablerats med ett produktionsbolag i Kalmarregionen och ett i Blekingeregionen samt med två i Skåne. I bilaga listas företag som identifierats i de olika underlagen. Data är i de allra flesta fall gamla och det är sannolikt att väsentliga förändringar har skett. Möjligen ger uppgifterna en fingervisning om skillnaderna mellan de sex regionerna. Att fördjupa inventeringen av för filmen relevanta företag i de sex regionerna, är en uppgift som behöver hanteras regionalt, baserat på lokalkännedom snarare än sökningar på nätet eller på bristande statistiska underlag.

UTBILDNINGSANORDNARE

Mot bakgrund av bristen på kompetent arbetskraft till filmproduktion – både inhemsk och inkommande - har filmbranschen tillsammans med Svenska Filminstitutet initierat arbete med att etablera en nationell branschnämnd. Målet är att inom två år kunna erbjuda utbildningsplaner för grundläggande yrkesutbildningar inom filmproduktion och att kunna certifiera sådana utbildningar och validera individer med motsvarande kompetenser som utbildningarna förväntas ge. Vissa av de framtida utbildningarna kan komma att kunna klassificeras som yrkeshögskoleutbildningar. I det perspektivet är det viktigt att de sex regionerna själva skapar fördjupad kontakt med tänkbara utbildningsanordnare.

I de sex regionerna finns idag drygt 30 anordnare, de flesta i Skåne-regionen (och mellan fyra och sju vardera i övriga regioner) som bedriver YH-utbildningar med relevans för det audiovisuella området. Flera av dessa kan sannolikt vara intresserade av att bedriva utbildningar för vilka behov identifieras av film- och TV-branschen. Till det kommer de minst 23 folkhögskolor i de sex regionerna, som har verksamhet med kopplingar till film-

²² *Kulturella och kreativa näringar i Skåne 2011-2016*, Region Skåne 2017

²³ *Kulturella och kreativa näringar i Kronoberg 2010-2016*, Region Kronoberg

och tv-produktion och där både YH-utbildningar och kortare kurser som inte är YH-utbildningar kan ges. I bilaga listas tänkbare anordnare. Även denna inventering, liksom inventeringen av företag, behöver fördjupas med hjälp av lokalkännedom.

ANALYS OCH ÖVERVÄGANDEN

I detta avsnitt beskrivs och analyseras de områden som identifierats som strategiskt intressanta under utredningen. De har behandlats vid den arbetskonferens med politiker, tjänstemän och branschfolk, som ägde rum i Växjö den 30 januari 2020 och redovisas här i den ordning som de prioriterades under mötet och med kompletterande skrivningar och kommentarer.

PRODUKTIONSEKONOMI – SVENSKA PRODUKTIONSINCITAMENT, PRIVATA INVESTERINGAR I REGIONALT PRODUCERAD FILM OCH PÅ SIKT EN GEMENSAM FILMFOND I SYDSVERIGE

Det område som flest deltagare vid arbetskonferensen lade störst vikt vid var frågor relaterade till pengar för filmproduktion. Här återfinns tre tankebanor; Hur skulle regionerna kunna medverka till att även Sverige inför produktionsincitament för lokalisering av filmproduktion? Hur skulle volymen kunna öka på skattefinansierade regionala investeringar i filmproduktion med åtföljande villkor för lokal spendering? Hur skulle privat investeringskapital i filmproduktioner kunna attraheras till regionalt lokaliserad produktion?

PRODUKTIONSINCITAMENT

Branschens olika aktörer och olika tjänstemän inom sektorn tar återkommande upp behovet av s.k. produktionsincitament. Dessa incitament fungerar i princip så att en inspelning som genomförs i landet/regionen får tillbaka mellan 15 och 30 procent av det som spenderats i landet/regionen, en återbetalning finansierad av skattemedel. Sverige är ett av tre EU-länder som idag inte har sådana incitament. Även EES-länderna Norge och Island har incitament. Frågan är noga utredd i olika omgångar, både på europeisk nivå och i Sverige, och det finns sannolikt en majoritet i Riksdagen för någon form av införande. I den utredning som Tillväxtverket och Filminstitutet gjorde 2017²⁴ föreslås:

- Inför ett statligt produktionsincitament i form av en produktionsrabatt till företag på minst 25 procent.
- Säkerställ att den statliga produktionsrabatten ger positiva samhällsekonomiska effekter.

Branschorganisationen Film& TV-producenterna menar att en modell liknande den nyligen införda i Finland ska införas i Sverige och att en årlig budget på 300 milj kr ska avsättas för rabatterna. Organisationens sammanfattning av förslagen återfinns i bilaga.

Finansdepartementet har emellertid varit negativt och det som kan göras från regionalt håll är att fortsätta påverka rikspolitiken, särskilt riksdagsledamöter från regionerna och Finansdepartementet. Till bilden hör att det inom finansen finns en oro för att andra branscher som kan rymmas inom EU:s generella undantag för bl.a. kultur, ska kräva liknande lösningar. En ytterligare aspekt i ett regionalt perspektiv, är att nationella produktionsincitament skulle skapa ökad attraktivitet för lokalisering till regioner med stora regionala investeringsfonder. Ur producentens synvinkel kan man då komma i åtnjutande av både produktionsincitament och regionalt investeringskapital av tillräcklig storlek. En på sikt hyfsat stor regional filmfond är därför sannolikt nödvändig för att ev. produktionsincitament ska medföra påtagligt ökad lokalisering till den egna regionen.

²⁴ *Fler filminspelningar till Sverige*, Tillväxtverket och Svenska Filminstitutet, 2017

FILMFOND

Branschen lyfter också behovet av investeringskapital via regionala filmfonder eller motsvarande. Skattefinansierade filminvesteringar för produktion av långfilm och TV-serier finns i flera regioner, bl.a. Skåne, Norrbotten, Stockholm och Västra Götaland. Regionala investeringar knyter genomförandet till regionerna och därmed spenderas pengar lokalt, vilket leder till både sysselsättning och företagande. Utväxlingen på investerat kapital i form av lokal spendering har i flera utvärderingar i Sverige och andra länder beräknats till omkring tre kronor för varje investerad krona, eller mer. Uträkningarna varierar och är återkommande föremål för diskussion och ifrågasättande utifrån avgränsnings- och definitionsaspekter. Viken omsättning ska räknas in i effekterna? Vad kommer tillbaka i rena skatter – kommunal och regional skatt, moms, företagskatt? Kan man tala om regional bruttoproduktion som ett relevant mått i sammanhanget? Att det föreligger positiva dynamiska effekter för regional utveckling råder det dock samsyn om. Den föreliggande rapporten är ett resultat av det.

Dagens ekonomiska läge för kommuner och regioner innebär uppenbara svårigheter att frigöra medel för att öka tillgången på regionalt investeringskapital för film- och tv-produktion, även om bedömningen är att det skulle gynna både kultur och regional utveckling. Frågan behöver därför ses i ett längre tidsperspektiv. En gradvis uppbyggnad av regionala medel kopplade till en interregional helhetssyn och med den i Skåne sedan länge etablerade finansieringsverksamheten som bas kan vara en framgångsrik strategi. En sådan lösning behöver då bygga på former där de sex regionernas pengar öronmärks för produktioner i just den egna regionen och att de årligen avsatta medlen över tid byggs upp till en attraktiv volym även i andra regioner än Skåne. Till det behöver frågor om administration och beslutsfattande hanteras liksom frågan om hur oförbrukade regionala investeringsmedel ska kunna föras vidare över verksamhetsårsskiften frågor som Film i Skåne berör i sin återkoppling på den preliminära versionen av rapporten. Sådana överväganden kan göras redan nu och förslag på tänkbara lösningar återfinns i avsnittet "Förslag" nedan.

PRIVAT INVESTERINGSKAPITAL

Tillgången till privat kapital som kan samverka med regionala pengar är tämligen begränsad i Sverige, men genom att skapa mötesplatser mellan bransch och investerare kan en gynnsam utveckling stimuleras. Ett exempel på vad som kan göras är planerna på att skapa ett finansieringsforum arrangerat av Carl International Filmfestival i Karlskrona. Här skulle enskilda projekt kunna presenteras för investerare och få delar av finansieringen på plats.

För de större dramaproduktionerna som streamingföretagen Netflix och HBO driver och finansierar med privata medel saknas dock i stort sett möjligheten att med regionala pengar få fram lokalisering till den egna regionen. Skattemedel som satsas genom regionala filmfonder gör det på villkor att de leder till att den regionala investeringen medför en andel i de immateriella rättigheterna, vilket innebär en andel i det över tid genererade överskottet från produktionen. Skattebetalarna ges då möjlighet att få tillbaka en del av de satsade pengarna, något som är en grundförutsättning för att skattemedel överhuvudtaget ska kunna satsas. Flera aktörer accepterar detta, men inte Netflix och HBO. Man vill ha total egen kontroll på de immateriella rättigheterna och därav samtliga följande intäkter. Lokaliseringen av dessa två stora aktörers produktioner görs därför där det finns pengar som inte ger andel i produktionen, t.ex. där det finns produktionsincitament. Sverige och andra länder utan produktionsincitament ligger i detta avseende därför dåligt till.

YRKESKOMPETENSER – TILLGÅNGEN TILL LOKAL YRKESKOMPETENS FÖR FILMPRODUKTION

Tillgången på god yrkeskompetens, särskilt på funktioner som platschef, logistikkoordinator, scripta, scenografbyggare, elektriker m.fl. är generellt sett svag i Sverige. En utvärdering gjord av det brittiska

företaget Olsberg SPI under 2019 belyser detta²⁵, och det bekräftas i samtal med producenter. Bristen bromsar inte bara inhemsk produktion utan även inkommande produktioner. En nyckelfaktor för att producenter ska vilja lokalisera produktion på en plats, är prisvärd tillgång på lokal arbetskraft av detta slag. Det finns därmed skäl att se utbildning och vidareutbildning i relevanta yrken, som en strategisk faktor för att på sikt attrahera mer filmproduktion till regionerna. Bristen har uppmärksammats av Filminstitutet och producenternas branschorganisation Film&TV-producenterna. En förstudie är genomförd som lett till att en nationell branschråd nu ska inrättas. Denna nämnd ska verka för utveckling av utbildningsinnehåll och svara för certifiering och validering av yrkeskompetenser enligt det europeiska ramverket för kvalifikationer – EQF.

Läget öppnar för yrkesutbildningar och yrkeshögskoleutbildningar, som skulle kunna äga rum i en eller flera av de sex regionerna. Regionerna bör därför bevaka utvecklingen på detta område och hålla öppet för att stötta försök hos olika huvudmän med sådana utbildningar. Av särskilt intresse är därför hur befintliga yrkeskategorier utanför filmproduktionen genom kompletterande utbildning och praktik kan göras anställningsbara även inom film- och tv-produktionsbranschen. En sådan utveckling skulle gynna långsiktig och kontinuerlig försörjning för lokalt bosatta individer och för lokala företag, samtidigt som den skulle bidra till attraktionskraft för lokalisering av filmproduktion. Regionerna har anledning att visa intresse för utbildningsinitiativ i sektorn och överväga möjligheter att stötta anordnare.

Ett viktigt perspektiv på frågan om kompetensförsörjning är hur arbetsvillkor och långsiktig trygghet utvecklas. Filmbranschens yrken har i vissa avseenden karaktären av säsongarbete vilket sannolikt inte bidrar till attraktivitet. Här finns också en historia av lågbetalda assistentroller med otrygga anställningsförhållanden. Det kan innebära att även om goda utbildningsinsatser görs, så kan ändå kompetensförsörjningen förbli bristande. Branschen behöver därför återkommande se över arbetsvillkoren och i kontakter med bland andra Teaterförbundet analysera hur arbetsvillkoren påverkar kompetensförsörjningen. Regionerna kan medverka genom att ställa villkor för sin medfinansiering.

NÄTVERKANDE – BYGGA OCH DRA NYTTA AV GRÄNSÖVERSKRIDANDE NÄTVERK, EXEMPELVIS MELLAN DRAMA OCH SPEL

Karakteristiskt för utvecklingen inom sektorn är dels att streamingtjänster drivit på en kraftig ökning av serieproduktion, framför allt drama, men också dokumentärer, samt att VR-teknik och spelindustrin vuxit och utgör en global kraft i användningen av den senaste teknologin för gestaltning och berättande. Idag utvecklas i flera fall "berättaruniversum" som fyller innehåll på många olika plattformar och format snarare än en historia för en enskild spelfilm. Till det kommer att de kreativa kompetenser som krävs inom rörlig bild och spel, i princip också är användbara inom andra delar av de kulturella och kreativa näringarna – KKN. Allt detta talar för att regionerna har en roll i att sammanföra individer verksamma inom KKN i syfte att skapa samarbeten och synergier. Individer och företag som kan fungera i olika delar av KKN, där filmproduktion bara är en, har större möjligheter att finna kontinuerlig försörjning där de bor, än om de endast arbetade med film. Det innebär att tillgången på kompetens för filmproduktion i regionerna stärks och attraktiviteten att här lokalisera produktion därmed ökar. Verksamheter som Media Evolution, Filmregion Sydost, BoostHbg, Game Habitat och NetPort Science Park är verksamheter som har möjlighet att sammanföra individer och företag för att utveckla synergier inom KKN. Utbildningar vid bl.a. BTH spänner över detta fält. Utveckling av både kompetenser och resurser inom ett vidgat fält för medieproduktion kan ses som en viktig strategi för att ligga i framkant och möta den ökande globala konkurrensen.

Vid kontakter med företrädare för film- och tv-producenter och spelutvecklare framträder dock en bild av att det finns stora skillnader i förutsättningar och arbetskultur mellan filmbranschen och dataspelsbranschen – både vad gäller finansiella villkor, kreativa processer, dramaturgi och produktion. Man ser det som svårt att

²⁵ *Production Infrastructure and Capacity Audit: Sweden, Olsberg SPI, 2019*

utan någon form av medlar- eller mäklarfunktion bygga upp fruktbara samarbeten mellan film och dataspel. Vissa försök har gjorts, bl.a. med projektet Crafting Worlds, och där har bekräftats att det inte är självklart att synergier särskilt lätt kan byggas mellan de två sektorerna. Möjligheterna finns, men det bygger på utveckling av långsiktiga och uthålliga strategier. Här kan ytterligare stegvisa insatser på interregional bas, sannolikt vara verksamt.

FILMKOMMISSION – BREDDA FILMKOMMISSIONSARBETET OCH UNDERLÄTTA FÖR INSPELNING – "EASE OF PRODUCTION"

Samarbetet inom Southern Sweden Film Commission är nu formaliserat och verksamheten bedöms samstämmigt som värdefull med nyckelfunktioner för att attrahera produktionsverksamhet till alla sex regionerna. Filmkommissionen är den aktör som producenter inom och utanför landet tar kontakt med för att få information och hjälp med sin produktionsplanering. Man underlättar för producenter som undersöker platser och möjligheter i Sydsverige. Filmkommissionen är också proaktiv och marknadsför bl.a. genom närvaro vid konferenser, mässor och festivaler. När filmkommissionens geografiska ansvarsområde vidgas behöver verksamheten stärkas. En upparbetad del av arbetet är att underlätta och medverka till "Location scouting"-platsletning. Det är en mer komplex verksamhet än man kan ana för den som inte är insatt. Det är inte bara platsen som sådan och hur den ser ut, utan allt ikring; närbarhet, kommunikationer, tillgång till el och vatten, catering, tillstånd, inkvartering m.m. som ingår i underlaget till ett lokaliseringsbeslut. Här finns anledning att undersöka hur filmkommissionen ytterligare kan stötta regionalt lokaliserade företag att utveckla sin förmåga inom location scouting och att förmedla kontakter med dessa. En mer aktiv roll i att marknadsföra vissa specifika platser – "location promotion" skulle kunna utvecklas i samverkan med regionerna.

En filminspelning är en både dyr och komplicerad verksamhet som involverar många individer. Praktiska frågor och logistik är dominerande inslag. Ur en producents synvinkel handlar det bland annat om fördjupning av vad som framkommer vid en första location scouting; möjlighet att etablera ett lokalt kontor med lokaler för personal, obyråkratisk hantering av tillstånd för inspelning på allmän plats, lätthet att få möjlighet att spela in i offentliga byggnader, goda inkvarteringsmöjligheter, tillgång till cateringtjänster, tillgång till teknik, rekrytering av lokal personal, lättillgänglig (och positiv) kontaktperson hos kommunen. Allt detta behöver producenten hjälp med före och under produktionen. I filmkommissionens uppdrag behöver därför ingå också förmedling av kontakter till företag som kan erbjuda olika typer av tjänster till filminspelningar utöver location scouting, s.k. service providers. Det kan vara samma företag som arbetar med location scouting eller andra företag. Att förmedla sådana kontakter bygger på att det finns sådana företag och att de kan identifieras. En uppgift för filmkommissionen är därför, att tillsammans med regionerna kartlägga individer och företag som på hel- eller deltid och säsongsmässigt kan stå till filmproduktioners tjänst med relevanta kompetenser. I och med att filminspelning sällan medför lokala helårsarbeten så blir säsongsinsetser relevanta, något som kan liknas vid systemet med deltidsbrandmän. När det gäller kommunernas policy för hur man bemöter och ger service till inkommande filmproduktioner, så kan det bli ändamålsenligt med ett gemensamt arbete på regionnivå för att skapa likformighet. Det skulle underlätta för filmkommissionen i sina kontakter med potentiella produktioner om här fanns en gemensam sydsvensk "code of local support". Filmkommissionens stöd till kommunerna i deras arbete med filmproduktion kan utifrån en interregional samsyn stärkas och göras mer effektivt.

Till detta kan läggas behovet att mer generellt synliggöra teknisk infrastruktur för produktion i olika delar av Sydsverige. Genom att inventera vilka tillgängliga tekniska resurser som finns hos företag, organisationer, kommuner, myndigheter, universitet och högskolor skulle ett samutnyttjande kunna göras möjligt, och alla som behöver sådan teknik, tvingas inte att investera i eget – exempelvis ljus- och ljudutrustning, avancerad efterproduktionsutrustning eller studiofaciliteter. En sådan fördjupad inventering bör genomföras tillsammans med de sex regionerna och utgå från lokalkännedom.

STYRKEOMRÅDEN OCH SPECIALISERING – ALLA KAN INTE GÖRA ALLT, MEN ALLA KAN BIDRA MED DET DE ÄR BRA PÅ

Erfarenheter från inspelningsverksamhet och möjligheter att motsvara producenters önskemål ser sannolikt olika ut i kommuner och regioner inom Regionsamverkan Sydsverige. Det är oklart hur bilden ser ut och den är sannolikt inte helt lätt att kartlägga. Samtliga regioner erbjuder attraktiva inspelningsplatser, men det avgörande i det avseendet är i grunden vad som passar en tilltänkt produktions innehåll. Det går knappast att föra fram att en region rent allmänt har "bättre" platser än någon annan. Däremot är det rimligt att frågor om tillgång till yrkeskompetenser av olika slag kan se olika ut i regionerna – några har tyngdpunkt på inspelning, andra på efterproduktion. Kanske kan Halland utveckla sin styrka inom ljud- och musikproduktion att bli ett styrkeområde för filmen. För privat finansiering finns redan en specialisering etablerad i Blekinge genom Carl Film Financing Forum. Även för talangutvecklingens fördjupande och avancerade steg kan en specialisering till en av de sex regionerna vara ändamålsenlig, i så fall kanske till Skåne som redan har talangutvecklingsverksamhet. Den interregionala arbetsgrupp som arbetar med talangutvecklingsfrågorna kommer säkerligen att förhålla sig till även det avancerade steget i talangutveckling. Det är viktigt att en samsyn om hur fördelning av styrkeområden kan utvecklas. Varje region behöver se sin roll i helheten för att sedan fokusera på det man är bäst på och samarbeta i det som behöver gemensamma ansträngningar. Hur det ska ske måste bli föremål för ett fördjupande arbete, där en interregional filmstrategi bygger vidare på varje regions egna förutsättningar.

TALANGUTVECKLING – STÖTTA TALANGER SÅ ATT DE FÅR BÄTTRE MÖJLIGHETER ATT PÅ SIKT SKAPA FILM I DEN EGNA REGIONEN

I alla sex regionerna finns verksamheter som på olika sätt vänder sig till unga som vill utforska rörliga bilder. I de flesta fall finns även medel, om än begränsade, för att stötta enklare produktioner, ofta i talangutvecklingssyfte. Satsningarna skiljer sig åt mellan de sex regionerna både till struktur, inriktning, avgränsningar och omfattning. Tyngdpunkter varierar mellan växthusverksamheter, kompetensförsörjning och talangutveckling på olika nivåer. Budgetar och redovisningar är inte helt jämförbara. Den enda region som inte redovisar några särskilda medel avsatta för talangutveckling är Region Jönköping, där ändå mellan 50.000 och 75.000 kr årligen tas ur den ordinarie filmbudget för att stödja talanger under utveckling. I Region Halland görs olika arrangemang riktade till talanger och stipendier på sammanlagt cirka 80.000 kr delas ut. Utöver det används delar av Hallands filmstöd på sammanlagt drygt 1 milj kr i talangutvecklingssyfte. Film i Skåne har tydliga talangsatsningar inklusive särskilda medel för kortfilm; sammanlagt läggs där över 1,5 milj kr på talangutveckling. Inom Filmregion Sydost (regionerna Kronoberg, Blekinge och Kalmar) finns olika former av stöd som i huvudsak syftar till talangutveckling, sammanlagt närmare 400.000 kr. För de sex regionerna tillsammans, är en ungefärlig beräkning mot bakgrund av ovanstående, att cirka 3 milj kr (varav cirka hälften från Film i Skåne) på olika sätt går till utveckling av talanger.

De individer som tack vara dessa verksamheter finner att de vill fortsätta att utveckla sina förmågor att uttrycka sig och kommunicera med rörliga bilder, ser ofta att det är förknippat med stora svårigheter att få till stånd nätverk, producent och ekonomi för att göra nästa stegs projekt, en lite större film eller något för TV. De väljer då att försöka utanför den egna orten och då handlar det om Malmö, Göteborg/Trollhättan, Stockholm eller Umeå/Luleå. Det innebär att projekt som i flera fall hade kunnat genomföras lokalt, istället flyttas till en central ort, inte sällan utanför de sex regionerna i Regionsamverkan Sydsverige. En viktig åtgärd för att stimulera att produktion blir kvar i Sydsverige är att skapa tydlighet i hur talanger kan ta sig vidare till en renodlat professionell nivå – ett särskilt stödprogram för talanger som ska ta steget från det lokala och regionala till det interregionala eller om man så vill nationella, bör därför utvecklas. Olika modeller finns på både regional och nationell nivå; Rookie, Sthlm Debut, Moving Sweden. I Skåne finns redan fungerande kopplingar mellan kommuners och regionens talangorienterade verksamheter och sedan flera år etablerade former (t.ex "Pure Fiction") för att nå filmskapare som redan gjort medvetna val om sina karriärer. Modellen

kan tjäna som inspiration för en breddning till hela Sydsverige. Former för hur ett gemensamt "Talang Sydsverige" skulle kunna organiseras och drivas för att underlätta det avgörande steget ut i den professionella branschen för talanger i alla sex regionerna behöver diskuteras och utvecklas. Här kan ytterligare samverkan mellan befintliga filmresurscentra i regionerna vara en väg, liksom att undersöka i vad mån SYV-konsulenter kan involveras i högre grad än idag för att synliggöra olika yrken och vägar dit för unga. Dessa frågor hanteras redan i en särskild arbetsgrupp inom Regionsamverkan Syd och berörs i denna utredning i den mån de kan kopplas till den professionella produktionsverksamheten på interregional nivå.

LÅNGSIKTIGHET, UTVECKLING AV REGIONAL BRANSCH OCH KUNSKAPSUPPBYGGNAD

Flera av de medverkande i utredningen har under arbetets gång lyft behov av att öka kunskapen inom politiken och förvaltningarna om film- och tv-sektorn och dess villkor och möjligheter. Insikten är stor om att etablera ett långsiktigt perspektiv. Även filmbranschen önskar långsiktighet och kunskap hos de man har kontakt med. Filmproducenterna – både de som finns inom de sex regionerna och de som har sin bas utanför - är angelägna om att framhålla att ett engångsprojekt inte leder till lokal uppbyggnad av varken lokala producenter, företag som ger service eller ökad tillgång på lokal kompetent personal. Man menar att man behöver långsiktiga förutsättningar i regional finansiering på mellan fem och sju år för att våga starta nytt, expandera befintlig verksamhet eller etablera ett lokalkontor och därmed medverka till att bygga upp lokala kompetenser och företag. Branschen efterfrågar helt enkelt stabilitet över tid i tillgången på kompetens, service och finansiering, för att själva våga satsa exempelvis på teknikuppbyggnad inom en region. Det gäller såväl de internationella produktionsbolagen utanför de sex regionerna, som befintliga produktionsbolag inom regionerna. I Ideella föreningen Filmplans synpunkter på den preliminära rapporten efterfrågas större fokus på sydsvenska regioners företag. En svårighet är att det idag knappast finns produktionsbolag utanför Skåne, som kan ta sig an större drama-produktioner. En central poäng enligt utredarens bedömning, är att de åtgärder som görs ska syfta till att både attrahera externa aktörer att förlägga produktion till Sydsverige och att stimulera och underlätta för företag som har sin hemvist i Sydsverige att expandera och fördjupa sina verksamheter. Båda delarna i denna strategin är viktiga för att driva utvecklingen. Samtidigt behövs realistiska förväntningar. Det kommer inte att vara möjligt att inom överskådlig tid ha etablerat kvalificerade och större produktionsbolag i var och en av de sex regionerna. Däremot kan sannolikt olika former av serviceföretag och underleverantörer av exempelvis ljud, musik och datagenererat material spridas inom Sydsverige när produktionsvolymerna ökar. Samma sak gäller mötesplatser och utbildningsanordnare. Men här behövs både tålamod och framför allt uthållighet. Ur politisk synvinkel finns därför behovet att inlemma filmstrategin i den långsiktiga viljeinriktningen för regionen och att skapa former och politisk samsyn för att säkerställa att häftiga kast i framför allt de ekonomiska förutsättningarna undviks. Den föreliggande utredningen kan ses som ett led i det arbetet.

ORGANISATION OCH STRATEGI – FLERA STEG

Övergripande frågor om hur åtgärder som stimulerar ökad filmproduktion bör organiseras inom regionerna är avgörande för framtiden, liksom hur en interregional filmstrategi bör utformas och följas upp. Här handlar det om samverkansformer och prioriteringar utifrån regionernas möjligheter och bedömningar av olika insatsers effekter. En central fråga blir hur långsiktighet och uthållighet kan etableras. På ett organisatoriskt plan finns redan olika samarbeten som går att bygga vidare på. Regionsamverkan Sydsverige kan rimligen bli den befintliga strukturen på vilken en gemensam interregional filmstrategi kan vila. Nationell samverkan kan ges kraft genom att hanteras interregionalt i den konstellationen. Den politiska styrgruppen för filmutredningen kan utgöra den politiska basen. Hur den redan befintliga samverkan mellan tre av de sex regionerna - Filmregion Sydost - ska samverka eller infogas behöver diskuteras, liksom hur Skånes omfattande erfarenheter och kompetenser inom filmfinansiering och lokalisering ska kopplas till ett interregionalt samarbete. Även formerna för hur Hallands arbete med att öka filmproduktionen i sin region ska samverka i en interregional strategi

behöver tydliggöras liksom initiativen med bl.a. finansieringsforum i Blekinge. En struktur med en eller flera interregionala referensgrupper där tjänstemän, politiker och bransch möts för att ge råd i filmfrågor och samtidigt bidrar till gemensam kunskapsuppbyggnad, kan vara en möjlighet för att både bygga kunskap och utöva inflytande. Frågor om hur eventuella referensgrupper ska sättas samman och möten roteras mellan regionerna behöver då få svar. I dessa organisatoriska frågor ingår såväl formerna för politisk styrning som för operativt arbete och organisation; det gäller i hög grad om eller när ett gemensamt sydsvenskt finansieringsorgan etableras. Då behöver tydliga former för inriktning, kriterier och beslutsansvar finnas på plats, och betryggande rutiner för hur regionala pengar leder till lokalisering till just den region pengarna kommer från. De förslag som förs fram i det följande ska ses om en början på arbetet med att hantera organisatoriska frågor, där utgångspunkten är att dra nytta av befintliga strukturer.

FÖRSLAG

De tids- och datumangivelser som följer är satta innan corona-pandemin slog till. Nya uppskattningar av tider kan knappast göras innan vi ser slutet på pandemin och kan bedöma hur näringsliv och samhällsekonomi återhämtar sig. I avvaktan på det ligger de ursprungliga tidsangivelserna kvar, men kommer helt säkert att behöva ändras.

PÅ KORT SIKT

Interregional strategi: Varje region tar fram underlag som belyser den egna regionens förutsättningar och roll i arbetet för ökad filmproduktion i Sydsverige. En viktig del i underlaget är fördjupade regionala inventeringar av för film- och tv-produktion relevanta företag och verksamheter. Klart före utgången av november 2020. De regionala underlagen ligger till grund för arbetet med att ta fram en gemensam interregional filmstrategi, där flera av nedanstående förslag kan ingå som steg på vägen till uppställda mål. Klart under våren 2021.

Produktionsincitament och statliga medel: Driva påverkansarbete för att få till stånd svenska produktionsincitament och för att få fram regionalt öronmärkta statliga medel för filmproduktion. Kontinuerligt arbete som utvecklas interregionalt och i nationell samverkan med andra regioner. Utredningens politiska styrgrupp görs till noden för arbetet.

Southern Sweden Film Commission: Filmkommissionens uppdrag breddas att innefatta:

- "Location promotion", dvs aktivt marknadsföra (bl.a. genom en platsbank på hemsidan) ett urval av platser som regionerna vill framhäva.
- Återkommande inventering och kontakt med regionalt verksamma företag och individer inom produktion och produktionservice och komplettering på hemsidan med kontaktuppgifter till dessa. I inventeringen som görs med stöd av regionernas förvaltningar, infogas om möjligt även försök att kartlägga regionalt tillgänglig och relevant teknisk infrastruktur hos både företag, utbildningar och organisationer.
- Medarrangör av en årlig nätverksträff för de branschanknutna företagen i de sex regionerna dit även spelutvecklare och aktörer inom spelbranschen bjuds in.
- Utarbetande av förslag på kommunal policy för bemötande av filminspelningar.
- Stärkt stöd till inkommande produktioner genom fortbildning av lokalt verksamma företag som erbjuder "location scouts".
- Stöd till kommunerna i deras kontakter och arbete med inkommande film- och tv-produktion.

För att breddningen ska vara möjlig bör bidraget till filmkommissionens driftbudget från de fem regionerna utanför Skåne (utöver de medel som inom vardera region redan används för filmkommissionens arbete) öka från 25tkr till minst 100tkr per region och år från och med 2021, dvs ett samlat budgettillskott till SSFC centralt på sammanlagt minst 375tkr utöver de nuvarande 125 tkr (utöver vad regionerna satsar inom sig på bl.a. location scouting) vilket skulle bidra till att möjliggöra en för de breddade uppgifterna nödvändig personalförstärkning.

I synpunkterna på den preliminära rapporten ges tydligt stöd till en breddning av Filmkommissionens arbete. När det gäller frågan om en årlig nätverksträff, så menar Ideella föreningen Filmplän och Filmregion Sydost att den ska ske inom den redan etablerade mötesplatsen i Karlskrona och CIFF. Utredarens tanke på att nätverksträffen ska roteras mellan de sex regionerna avvisas. Det är utredarens bedömning att den förankrande och för de enskilda regionerna motiverande effekten av nätverksträffen minskar om den inte roteras, men att detta ska vägas mot de kvaliteter och den kostnadseffektivitet som redan byggts upp inom CIFF:s verksamhet. Utredarens bedömning efter denna avvägning är att nätverksträffarna bör ske inom ramen för CIFF, eftersom det är av stor vikt att upprätthålla kvalitet och effektivitet i ett sådant arrangemang och att bidra till stabilitet för CIFF. En rotation medför i nuvarande läge alltför stort merarbete och risker för kvalitet och effektivitet samt skulle innebära en försvagning av CIFF.

Yrkeskompetenser: Regionerna följer genom kansliet för Regionsamverkan Sydsverige arbetet med att inrätta en nationell branschnämnd för utbildning, certifiering och validering av kompetenser inom film- och tv-produktion. Branschnämndens yrkesbeskrivningar kommuniceras i den takt de färdigställs, till SYV-konsulenterna i kommunerna i de sex regionerna. Kansliet tar kontakt med potentiella utbildningsanordnare i de sex regionerna redan under hösten 2020 för att stimulera till etablering av yrkesutbildningar och yrkeshögskoleutbildningar som leder till att tillgången ökar på kompetens inom bristyrken för filmproduktion i regionerna. Frågan om ett regionalt utvecklingsstöd till etablering av nya utbildningar inom området behandlas inom Regionsamverkan Sydsveriges utskott för regional utveckling resp. kultur.

Organisation: Den grundläggande organisationen som behövs för arbetet, bygger på den befintliga för Regionsamverkan Sydsverige, där den politiska styrgrupp som skapats för filmutredningen blir styrande och samordnande för det interregionala filmarbetet och kansliet i vissa avseenden operativt. Till detta kommer att den befintliga organisationen för Film i Skåne ökas något för att hantera större volymer av ansökningar om filmfinansiering och talangkliv samt för Southern Sweden Film Commissions breddade uppdrag. Det nya är att en referensgrupp skapas där politiker och tjänstemän ges insyn och inflytande över principiella frågor som kriterier för finansieringsbeslut. I referensgruppen kan förutom regionala nyckelpersoner, exempelvis finnas representanter för såväl branschen, den ideella föreningen Filmplän som för samverkansorganet Filmregion Sydost. Referensgruppen ges inflytande över Sydfilms beslutskriterier och ges återkommande lägesrapporter och har möjlighet att lämna synpunkter på verksamheten. Referensgruppen ska samtidigt hålla armlängds avstånd till de konkreta finansieringsbesluten. Samlingsnamnet för de till filmen kopplade verksamheterna blir *Sydfilm* med adress hos Regionsamverkan Sydsverige.

Dataspelsutveckling: De synergier som finns mellan film och dataspelsbranscherna bevakas via BoostHbg som ges ett särskilt uppdrag att under 2021 samverka med regionala filmresurscentra. Samverkan ges en enkel form och består av platsbesök med information till intresserade unga om dataspelsbranschen och dess yrken och kreativa möjligheter. Finansiering av satsningen utreds av BoostHbg i samverkan med kansliet för Regionsamverkan Sydsverige och delas regionalt. Samtidigt utreds frågan om hur bidrag till tidiga skeden av dataspelsutveckling skulle kunna ges på regional nivå. Kontakter tas för att etablera samverkan mellan kommuners kulturskola och organisationen Dataspelsbranschen om kurser i spelutveckling.

PÅ LÄNGRE SIKT

Filmfond Syd: En interregional filmfond etableras med Region Skånes filmfinansieringsverksamhet som bas. Verksamheten drivs som ett pågående tio-årigt projekt inom aktiebolaget Film i Skåne, med syfte att hantera filminvesteringar med medel från de fem regionerna utanför Skåne. Tillsammans med Film i Skånes investeringsverksamhet som fortsätter som hittills, ges verksamheten det samlade namnet Sydfilm. Projektet vilar på ett interregionalt avtal som reglerar användningen av pengarna. Modellen bygger på att varje regions insats i fonden är öronmärkt till lokalisering och spendering i just den region som bidragit med pengarna. I finansieringsvillkoren ingår både spenderingskrav och krav på goda arbetsvillkor. Beslut om finansiell insats i filmprojekt fattas på kvalitativa grunder utifrån överenskomna kriterier, av en liten ledningsgrupp som initialt är samma som för nuvarande finansieringsverksamhet inom Film i Skåne, men som kompletteras med en eller två personer i ett regionalt roterande system över tid. Till verksamheten knyts en referensgrupp som utses av Regionsamverkan Sydsverige (se förslaget om organisation i föregående avsnitt). Individer från referensgruppen ges möjlighet att under kortare perioder arbeta på fondens kansli i syfte att bygga och sprida kunskap om arbetet.

Kapitaluppbyggnaden sker stegvis på så sätt att varje region förutom Skåne, årligen med början 2021 mot faktura för projektet från Film i Skåne, lägger in 200tkr från budgeten för regional utveckling och lika mycket från budgeten för kultur, dvs totalt 400tkr per år och region. Fem procent av tillskotten får användas för att bekosta fondens administration. Oförbrukade medel ligger i egenskap av pågående projekt kvar i fonden över budgetårsskiften och ökar då fondens storlek. Ett mål sätts om minst 2 miljoner kr i andel av fonden för var och en av de fem regionerna utanför Skåne, och när målet nåtts kan regionen välja att stoppa påfyllningen eller fortsätta. Det är viktigt att inse att den totala summan tillgängligt finansieringskapital behöver omsättas i filmproduktion för att den önskvärda effekten på tillväxten ska ske. Det räcker alltså inte med en påse pengar, den måste användas. När Filmfond Syds attraktionskraft som finansiär ökar i takt med storleken på tillgängliga medel, så kommer efterfrågan att öka och nya medel behöva tillskjutas kontinuerligt. Det är så tillväxten drivs. När medlen från en region investeras återupptas med andra ord påfyllningen. Om Filmfond Syd blir framgångsrik behöver de årliga tillskotten ökas. Hur detta ska lösas politiskt, formellt och redovisningstekniskt i den föreslagna projektformen eller annan juridisk form behöver utredas, något som Film i Skåne berört i sitt svar på den preliminära rapporten.

Med dagens situation har Skåne redan nått det föreslagna volymmålet och behöver därmed inte investera mer än man redan gör varje år utan kan fortsätta sin investeringsverksamhet i oförändrad form och volym, eller om man så önskar, öka sin egen satsning. Om de övriga fem regionerna fyller på i takten minst 400tkr per år och ingen satsning sker som lokaliseras till dessa fem, så har målet nåtts 2025 och det samlade kapitalet tillgängligt för investering fått en volym om närmare 30 milj kr per år vid oförändrad verksamhet i Skåne. I vilken grad denna summa är möjlig att uppnå och tillräcklig för att åstadkomma en önskvärd volym på regional filmproduktion i Sydsverige behöver utvärderas efter något år, och sannolikt omprövas. På sikt behövs sannolikt en betydligt högre årlig finansieringsvolym som närmar sig dagens nivå i Västra Sverige, något som Film i Skåne, Ideella föreningen Filmplan och Filmregion Sydost framhåller.

Filmregion Sydost menar i sitt svar på den preliminära rapporten att man är "mycket tveksam" till den föreslagna konstruktionen, men anger inget alternativ. I utredarens intervju den 11 oktober 2019, med företrädaren för Filmregion Sydost framkom att man där helst såg en lösning där Skånes filmfinansiering även framöver sker separat och att de andra fem regionerna tillsammans skapar en ny gemensam fond som matchar Skånes, dvs en ny fond med en volym på närmare 20 miljoner årligen ("1+5 lösning"). För gemensamma satsningar med Skåne föreslog man en administrativ överbyggnad som samordnar de två finansiärernas beslut och administration.

Det är utredarens bedömning att en sådan lösning till en del liknar den föreslagna, men kräver en dubbel administration – dels en administration av en ny fond, dels en ny administrativ överbyggnad för samverkan

mellan två finansiärer. En "tvåfonds-lösning" framstår också som mindre effektiv i att ta tillvara och dra nytta av befintlig kompetens, som idag främst finns i Film i Skåne. En "tvåfonds-lösning" skapar inte heller bilden av en samlad och kraftfull finansiär, något som behövs för att attrahera produktioner. Splittring riskerar att signalera byråkrati och administrativt krångel, även om den kanske tillfredsställer lokala eller regionala positionerings- och identitetsönskemål. Filmregion Sydosts tankar berör också i vad mån den skissade finansieringsvolymen är realistisk, något som är en fråga av politisk karaktär.

I samtal om en kraftsamling kring filmfinansieringen i Sydsverige har även tanken på etableringen av ett helt nytt regiongemensamt aktiebolag diskuterats. Till ett sådant bolag skulle all filmfinansieringsverksamhet i Sydsverige förläggas, och regionerna skulle vara delägare med intresserade kommuner som partners. Som en följd skulle då Film i Skånes finansieringsverksamhet flyttas in i detta nya bolag. Det är utredarens bedömning att en sådan lösning skulle innebära nya och sannolikt komplexa strukturer för finansiering, ledning och styrning, och därmed kan komma att bli vansklig att driva och att accepteras politiskt. Ett nytt aktiebolag förordas inte av utredaren som menar att en projektbaserad lösning inom nuvarande struktur för Film i Skåne är den som ger enklast inflytande och säkrast styrning med god kvalitetskontroll.

Talangutveckling: När Filmfond Syd är etablerad med pengar från alla sex regionerna, öronmärks 10 procent av medlen till satsningar på filmproduktioner där syftet är att ge kommande talanger möjlighet att ta det allra sista steget vidare in i en helt professionell verksamhet med större budgetar än vad som är möjligt i de tidiga stegen på kommunal och regional nivå. Ansökningar om satsningar på talangers produktioner görs via regionala resurscentra och prioriteras i ett första steg av regionalt ansvariga. Beslut där lokaliseringen av produktionen vägs in, fattas av Sydfilms ledning som samtidigt utser en mentor för varje projekt som stöds. Pengarna tas från den pott som hör till talangens region.

I de synpunkter som framkommit på den preliminära rapporten framgår att Filmregion Sydost inte önskar en öronmärkning av finansieringsmedel för talangutveckling och att man liksom Film i Skåne menar att talangutvecklingsfrågorna ska hanteras i den arbetsgrupp som redan finns för filmkulturella frågor inom Regionsamverkan Syd. Det är utredarens bedömning att det i Sydsverige liksom i andra filmregioner i landet behövs möjligheter att ta ett rejält steg in i professionell verksamhet, och att de då behövs resurser som överstiger vad som kan skapas på kommunal och regional nivå. Det kan också ses som naturligt att just det steget sker i nära kontakt med en mer betydande finansieringsaktör och de etablerade bolag som samarbetar med en sådan. För att markera betydelsen av talangsatsningen på denna nivå är det utredarens bedömning att en öronmärkning är ändamålsenlig, genom att den signalerar ett rejält åtagande. Att låta det sista och mest avancerade steget i en struktur för talangutveckling ligga inom ramen för de regiongemensamma satsningarna i Sydsverige står inte i motsats till de satsningar som kan göras kommunalt och regionalt, och kan med fördel också behandlas i den befintliga arbetsgruppen för filmkulturella frågor. Att de tas upp i denna utredning är för att belysa behovet av ett helhetsperspektiv där samordning mellan de olika nivåerna bedöms som gynnsam.

STYRKOR, SVAGHETER, MÖJLIGHETER OCH HOT

I detta avsnitt gör utredaren bedömningar av olika aspekter på några av förslagen.

INTERREGIONAL STRATEGI

Styrkan med en gemensamt framtagen interregional strategi är att den får tyngd och tar vara på den gemensamma viljan och kraften i de sex regionerna. Sannolikheten för att strategin genomförs är då stor. **Svagheten** är att den gemensamma strategin kan bli ett i vissa avseende urvattnat dokument där skillnader mellan regionerna i förutsättningar begränsar vad som är möjligt att formulera och komma överens om. En annan svaghet är att data för skarp uppföljning av strategiska mål inte alltid är lätt att få fram. En gemensam strategi ger god **möjlighet** till gemensamt lärande och därmed gemensam utveckling av arbetet även framöver.

Möjligheten att Sydsverige som helhet uppfattas som en attraktiv plats för filmproduktion ökar med en gemensam strategi på plats. En gemensam strategi kan också skapa goda möjligheter för samlat agerande för att åstadkomma statlig motfinansiering till de regionala satsningarna. En oviss framtid med eventuella ändringar av politiska prioriteringar i de olika regionerna kan innebära **hot** mot innehållet i strategin och dess genomförande. Bland hoten finns också eventuella tendenser till att av olika skäl prioritera den egna regionens strategiska intressen framför vad som kan byggas gemensamt av alla sex.

STÄRKT FILMKOMMISSION

Styrkan med ett breddat uppdrag för filmkommissionen är den erfarenhet som finns samlad under de gångna årens verksamhet. Det är en kompetent och professionell verksamhet som bara kan bli bättre. **Svagheten** kan ligga i otillräckliga personalresurser för det vidgade uppdraget och de prioriteringssvårigheter som kan uppstå när tiden och pengarna inte räcker till alla ambitioner. En annan svaghet kan vara att verksamheten har sin bas i Skåne och att det kan vara svårt att profilera kommissionen på hela Sydsverige. **Möjligheterna** är stora och goda att innehållet i det vidgade uppdraget verkligen kommer att bidra till ökad filmproduktion. Profileringen på hela Sydsverige är en viktig möjlighet, som kan bidra till ökad attraktivitet och samhörighet. **Hoten** ligger främst i nedprioritering av resurstilldelningen som en följd av tuffa ekonomiska tider, men till en del också i sårbarhet med tanke på bemanningen, som idag vilar på en person. Till det ska läggas att filmkommissionen agerar på en konkurrensutsatt marknad där andra liknande aktörer framför allt utanför Sverige i många fall har kraftigare ekonomiska muskler.

STÄRKTA YRKESKOMPETENSER

På det här området finns inom regionerna inte någon betydande **styrka**, det är den som behöver skapas. **Svagheten** ligger i bristen på arbetsplatser och arbetstillfällen inom film- och tv-produktion, vilket leder till svaga incitament till kompetensutveckling för företag och individer i de sex regionerna. I denna svaghet ligger också de vitt skilda förutsättningarna för branschetableringar mellan de sex regionerna. **Möjligheterna** är goda att med stöd av den kommande nationella branschnämnden stimulera utbildningsanordnare att erbjuda relevanta yrkesutbildningar särskilt om det samtidigt sker en expansion av filmsatsningarna inom de sex regionerna. Sådana utbildningar behöver inte nödvändigtvis lokaliseras till regioner där produktionsverksamheten expanderar, utan kan ses som en gemensam interregional möjlighet. Sammantaget skulle det leda till ökad tillgång på yrkeskompetenser i Sydsverige. Bland **hoten** finns att kompetent arbetskraft alltid är attraktiv och att det finns "flyktrisker" om Sydsverige inte lyckas expandera produktionsverksamheten. Dåliga arbetsvillkor och otrygga anställningar kan hota återväxten.

SAMVERKAN MED DATASPELSUTVECKLARE

Förslaget bygger på flera **styrkor** som har med kompetens och sysselsättning att göra. På många håll i Sydsverige finns kompetenta och väletablerade företag inom dataspelsutveckling som behöver arbetskraft. Där finns också lärosäten som erbjuder avancerade och relevanta utbildningar. Olika organisationer och pådrivande projekt finns lokaliserade till framförallt Skåne. **Svagheten** är att de två sektorerna - film resp. dataspel - skiljer sig åt på väsentliga punkter som finansiella modeller, företagskultur och arbetsprocesser, och att filmbranschen är sämre än dataspelsbranschen, som genom sin ekonomiska styrka är bättre på att attrahera arbetskraft. **Möjligheten** är bland annat att genom inriktning på unga och resurscentra för film,

bygga kontakter och nätverk i tidiga karriärsskeden, som senare kan utvecklas till konkreta synergier. Bland **hoten** finns att arbetet med att nå ut till resurscentra kan vara tidsödande och att möjligheterna att infoga dataspelsaspekter i resurscentras planer kan vara begränsade.

FILMFOND SYD

Styrkan med ett sammanhållet paraply för filmfinansiering med lokaliseringvillkor till Sydsverige, är att storleken på möjliga investeringar kan öka till en mer attraktiv nivå än idag. En annan styrka med förslaget är att det tillvaratar befintlig kompetens samtidigt som det innefattar utveckling och spridning av finansieringskompetens till alla sex regionerna.

Svagheten är framför allt att den totala investeringsvolymen i ett internationellt perspektiv förblir blygsam. Bland **möjligheterna** finns att om konstruktionen som ett interregionalt projekt visar sig fungera bra, och lokalisering till regionerna blir spridd, så är det fullt möjligt att expandera volymer genom ökade regionala satsningar. **Hot** finns bland annat i form av bristande spridning av produktionslokaliseringarna och ändrade politiska prioriteringar.

UTKAST TILL INTERREGIONALA STRATEGISKA MÅL FÖR ÖKAD FILMPRODUKTION I SYDSVERIGE

De tids- och datumangivelser som följer är satta innan corona-pandemin slog till. Nya uppskattningar av tider kan knappast göras innan vi ser slutet på pandemin och kan bedöma hur näringsliv och samhällsekonomi återhämtar sig. I avvaktan på det ligger de ursprungliga tidsangivelserna kvar, men kommer helt säkert att behöva ändras.

HUVUDMÅL – ELLER OM MAN SÅ VILL: VISION

- De sex regionerna i Sydsverige uppfattas senast 2024, som attraktiva för lokalisering av filmproduktion och som en professionellt och kulturellt stimulerande miljö att bo och verka i för yrkesarbetande inom sektorn. Talanger kan ta steg in i fullskalig professionell produktion utan att lämna Sydsverige.
- Svenska och utländska filmproduktioner som helt eller delvis spelas in och/eller efterbearbetas i Sydsverige år 2025 dubbelt så många som 2020 räknat i antal dagar, sysselsatt lokal personal och spenderade pengar.
- Filmrelaterade besök och turism i Sydsverige år 2030 märkbart större än 2020, och ökningen kan läsas av i besöksnäringarna.

DELMÅL

Under varje delmål behöver anges i punktform hur målen stegvis ska uppnås. De olika målen behöver också prioriteras för att regionerna ska kunna satsa effektivt på de mål man menar är mest verksamt för att uppnå det som beskrivs i huvudmål/vision.

- De sex regionerna har var för sig under 2020 formulerat vägval och ambitioner inom filmområdet, och med dessa som utgångspunkt senast under våren 2021 tillsammans arbetat fram en gemensam interregional strategi för ökad filmproduktion i Sydsverige med tillhörande handlingsplan. Möjligheterna att utveckla Öresundssamarbetet och Östersjöperspektivet beaktas.
- Filmkommissionens verksamhet inkluderar vid utgången av 2021, att erbjuda uppgifter om branschrelevanta kompetenser och företag i hela Sydsverige och innefattar början till en pool av deltidsarbetande och certifierade yrkespersoner. Filmkommissionens arbete vidgas till att också främja marknadsföring inom och utanför Sverige, av i regionen producerad film. Den regionala finansiering av filmkommissionens verksamhet uppgår under 2021 till minst 100tkr från var och en av de sex regionerna och de sex regionerna har inom sig egna resurser för bl.a. location scouting.
- Ett interregionalt samrådsorgan "Sydfilm" (baserat på sammansättningen av styrgruppen för filmutredningen) finns före utgången av 2020 etablerat för behandling av frågor som rör filmkommissionen, interregional filmfinansiering och utveckling av film- och tv-produktion. I samrådsorganets uppgift ingår att föreslå strategier och åtgärder för nationell samverkan och påverkan på nationella politiska beslut inom filmproduktion.
- Mekanismer finns efter förslag från Sydfilm, politiskt beslutade under 2021 för att säkerställa att filmfinansiering från regionerna innebär att produktion sker i den region som bidrar till finansieringen.
- Regionalt offentligt finansieringskapital som investeras i film- och dramaproduktion med spenderingskrav i Sydsverige uppgår till sammanlagt minst 30 miljoner kr per år senast under 2025 och administreras av ett gemensamt kansli kallat Filmfond Syd med Sydfilm som styrande organ i övergripande frågor. Formerna och ansvarsfördelningen för de konkreta finansieringsbesluten är

utredd och fastlagd. Minst 40% av den regionala finansieringen öronmärks för spending till lokala företag och yrkesverksamma skrivna inom regionerna.

- En gemensam policy för hur regioner och kommuner underlättar och förenklar för filminspelningar, har formulerats av Sydfilm och kommuniceras senast före utgången av 2020. Andelen kommuner som antagit och tillämpar policyn är 2021 minst 75%.
- Minst en utbildningshuvudman i varje region i Sydsverige erbjuder under 2021 kompetensutvecklande yrkesutbildningar för personer inom sektorn och andra relevanta sektorer, som leder till certifiering från film- och tv-branschens yrkesnämnd. Ett nätverksforum för utbildningar inom sektorn finns interregionalt etablerat under 2021.
- Antalet i Sydsverige etablerade serviceföretag och/eller produktionsbolag med relevans för branschen och yrkespersoner verksamma inom sektorn, som bor i Sydsverige är 2024 25% fler än 2020.
- Ett regiongemensamt forum för möte och nätverkande inom för filmproduktion relevanta delar av KKN äger rum en gång per år med början 2021, i samband med Carl International Film Festival i Karlskrona.
- Filmkulturell verksamhet är senast 2022 tillgänglig i Sydsveriges samtliga kommuner med särskilt fokus på att nå barn och unga, och en större andel barn och unga än 2019 skapar 2022 själva film med kommunalt stöd.

Bilaga 1**Personer som intervjuats**

Anders Landström	CEO, Producent Filmlance
Anna Eriksson	Kulturutvecklare Region Halland
Annette Mattsson	fd vd Film Capital Stockholm
Ante Jankovic	Sektionschef Region Jönköping
Caroline Ortmark	The Line
Charlotte Gimfalk	Utbildningsutvecklare nationella branschrådet
Christer Nilson	Producent Götafilm
Fredrik Myrtell	Producent Way Creative
Fredrik Zander	Producent ATMO och filmkommissionär Film i Väst
Gorki Glaser Müller	Narrative Lab Göteborg
Hanne Palmqvist	HBO Nordic
Henrik JP Åkesson	Entreprenör, producent och skapare av CIFF
Hillevi Gustafsson	Boost Hbg
Joakim Rang Strand	Film i Skåne
Johan Holmer	Film&TV-producenterna
Johan Mardell	Verksamhetschef Filmregion Sydost
Julia Gebauer	Producent Way Creative
Katja Björklund	Kulturdepartementet
Klas Rabe	Tillväxtverket
Klaus Hansen	Film Fyn
Kristina Åberg	Producent ATMO
Lars Wannebo	COO/CFO, Jarowski
Magnus Engvall	Utvecklare film & rörlig bild, Region Skåne
Martin Persson	Producent/delägare Anagram
Mikael Svensson	Southern Sweden Film Commission
Niclas André	Tillväxtverket
Niclas Melin	Netport Science Park Karlshamn
Per Strömbäck	Dataspelsbranschen
Peter Lübeck	Game Habitat
Ralf Ivarsson	Film i Skåne
Stefan Baron	CBA, Yellowbird
Thilo Zimmerman	Boost Hbg
Thomas Gammeltoft	Cph FilmFund
Tobias Åström	Misofilm

Styrgruppen

Dan Sylvebo	Region Jönköping
Emma Gröndahl	Region Halland
Ida Eriksson	Region Kronoberg
Karin Helmersson	Region Kalmar
Magnus Johansson	Region Blekinge
Magnus Lunderquist, (ordf)	Region Skåne

Samordnande tjänsteperson

Emelie Johansson	Region Kronoberg
------------------	------------------

Bilaga 2

Källor

(Sorterade efter titel, eftersom författare i de flesta fall inte tydligt framgår)

A Creative Explosion, Nostradamus report 2020, Göteborg Filmfestival, 2020
Budgetunderlag för 2019-2021, Svenska Filminstitutet, 2018
Cine Region Green Report 2017, Cine Regio 2018
Crafting Worlds, Project report, Thio Zimmerman, 2019
Danmarks Digitale Visuelle Industri, Højbjerg, Brauer, Schultz, 2019
Diversity in European film, Cine Region, 2016
Effektanalyse af FilmFyn 2013-2017, Seismonaut, 2018
Ett enat Sydsverige skapar ett starkt kultursverige, Positionsrapport, Regionsamverkan Sydsverige 2017
European Public financing for film and television content – The state of soft money in Europe, Audio-Visual Observatory och SPI Olsberg, 2016
Film- och TV-branschens yrkesnämnd, Förstudie, Charlotte Gimfalk, 2019
Film&TV-producenternas branschindex 2017, Handelns utredningsinstitut, 2018
Filmbranschens arbete med kvalifikationer, PPT, Myndigheten för yrkeshögskolan 2017
FilmFyn Årsrapport 2018
Filmåret i siffror 2018, Svenska Filminstitutet, 2019
Fler filminspelningar till Sverige, Tillväxtverket/SFI, 2017
Framtidens filmpolitik, Departementsskrivelse Ds 2015:31, Kulturdepartementet, 2015
Förstudie 2017, Filmfond Blekinge och Kalmar län, Henrik JP Åkesson, 2017
Guide to regional film funds in Europe, Cine Regio, 2019
Handlingsplan 2019-2022, Regionsamverkan Sydsverige,
Hur överlever dom egentligen?, Charlotta Denward, Film&TV-producenterna, 2014
Interaktivt tittande, kandidatuppsats, Milveden och Skog, Blekinge Tekniska Högskola, 2018
Kreametern, en guide till svensk statistik för kulturella och kreativa näringar, Tillväxtverket 2018
Kulturella och kreativa näringar Halland och Blekinge, Region Halland, 2020
Kulturella och kreativa näringar i Kronobergs län 2010-2016, Region Kronoberg, 2019
Kulturella och kreativa näringar i Skåne 2011-2016, Region Skåne, 2017
Mer film till fler – en sammanhållen filmpolitik, Prop 2015/16:132, Regeringen
Nordic Film Market, Göteborg Filmfestival, 2019
Production Infrastructure and Capacity Audit Sweden, Olsberg SPI, 2019
Resultatredovisning 2019, Svenska Filminstitutet, 2020
Spelutvecklarindex 2019, Dataspelsbranschen, 2020
Strategi för film och rörlig bild 2015-2020, Regionala utvecklingsnämnden, Region Skåne, 2015
Svensk Filmnäring, Boston Consulting Group, 2015
Undersökning av marknaden för svensk TV-produktion, Copenhagen Economics, 2015
Varför når inte svensk film en större publik? FIKRA/SFI, 2019
Verksamhetsberättelse 2018, Filmregion Sydost
Verksamhetsberättelse 2019, Filmpool Nord, 2020
Verksamhetsberättelse Film i Skåne 2018, 2019
Verksamhetsberättelse Film i Skåne 2019, 2020
Verksamhetsberättelse och uppdragsrapportering 2019, Film i Väst, 2019
Verksamhetsplan, Filmregion Sydost 2018-2020
Årsredovisning och resultatredovisning 2018, Svenska Filminstitutet 2019
Överenskommelse Reaktor Sydost, 2015

Samt arbetsmaterial, presentationer och hemsidor kopplade till ovanstående och några till.

Bilaga 3

Film& TV-producenternas sammanfattning om produktionsincitament

Förslaget till produktionsincitament för film- och TV-produktion i Sverige – en sammanfattning

Regeringen gav 2017 i uppdrag åt Tillväxtverket att utreda frågan om införande av produktionsincitament för film- och TV-produktion i Sverige.

Effekterna är nu kartlagda och ett färdigt förslag har tagits fram. Förutsättningarna för att införa förslaget är goda.

Utredningens slutsatser i sammandrag:

- Nästan alla länder i Europa, 35 av USA:s delstater och en lång rad andra länder och regioner runtom i världen har så kallade produktionsincitament för film- och tv-dramaproduktion. Införande av produktionsincitament skulle göra Sverige konkurrenskraftigt.
- Produktionsincitament skulle bidra till att stimulera finansieringen av svensk film- och TV-produktion, stärka företagen, öka omsättningen, bidra till att personal anlitas i Sverige, samt stärka kompetensen i branschen och i övriga kulturella och kreativa näringar.
- Produktionsincitament skulle skapa förutsättningar för regional tillväxt, en ökad omsättning i turism- och besöksnäringen och en positiv påverkan på Sverige bilden.

Förslaget:

- Staten bör införa ett produktionsincitament i form av en 25-procentig produktionsrabatt på en film- eller tv-produktions spendering i Sverige i form av löner och inköp av varor eller tjänster hos företag med säte och personal i Sverige.
- Staten bör avsätta 300 miljoner kronor per år för detta ändamål.
- Produktionsrabatten bör administreras av en näringspolitisk myndighet.

Förutsättningarna för införande av förslaget:

- Utredningens förslag överensstämmer med systemet som infördes i Finland 2017. Det finns därmed en förlaga att utgå ifrån vid införande av en svensk produktionsrabatt. En 25-procentig produktionsrabatt finns även i Norge, varför utredningens förslag skulle bidra till en harmonisering av de nordiska regelverken.
- Utredningens förslag har stöd av hela branschen, såväl arbetsgivar- som arbetstagarrepresentanter, samt offentliga aktörer på regional nivå.
- Samtliga 48 remissinstanser är positiva till utredningens förslag.
- Utredningen föregicks av ett tillkännagivande från Sveriges Riksdag som samtliga partier stod bakom. Frågan om införande av en produktionsrabatt har därmed ett brett parlamentariskt stöd.
- Med sin fördjupade kunskap på området och sin breda kompetens inom de kreativa näringarna vore Tillväxtverket en lämplig myndighet att administrera produktionsrabatten för statens räkning.

2018-10-05

Bilaga 4

FÖRETAG SOM IDENTIFIERATS SOM MÖJLIGA FÖR EN EXPANSION AV FILMPRODUKTIONEN:

SKÅNE

Yellow Bird Productions Aktiebolag
Way Creative Films AB
Scand Vision AB
Smart Film AB
Anagram Produktion AB
Animero AB
Reklambyrån Bk i Malmö AB
Gertrud och Söner AB
Colibri Television Aktiebolag
King Edward Filmproduktion AB
Rabad AB
Slugger Film Aktiebolag
Filmarkivet Mediaimport Aktiebolag
Anagram Live AB
Lifestyletv Productions AB
Creandia AB
Agnesfilm och Television AB
Fiesta Film AB
Min.T AB

KRONOBERG

HL Design & Media AB
AttentionMedia Europe AB
Kristen TV i Sverige AB (publ)

BLEKINGE

IStudio Visuals

KALMAR

Wedomotion AB

HALLAND

Färgfilm
Filmkreatörerna
Emelie Lindblom Filmproduktion
AA produktion
Mattias Skoog Creative AB
Kosmonaut (i Falkenberg för scenografi, rekvisita mm.)
Meindbender AB (i Falkenberg för datagenererade bilder samt spelutveckling)

JÖNKÖPING

Uppgift saknas

Bilaga 5

UTBILDNINGSANORDNARE YH DÄR INRIKTNINGAR FINNS SOM LIGGER NÄRA YRKEN INOM FILM- OCH TV-PRODUKTION. (FLERA ANORDNARE KAN TILDKOMMA)

Färgmarkerade är verksamma i flera regioner

	Utbildningsanordnare, juridiskt ansvarig
Skåne	26st
	Badeur Consulting Group AB
	Båstads Kommun
	Competensum Skåne Nordväst AB
	EC Utbildning AB
	Eslövs Kommun
	Folkuniversitetet Stiftelsen Kurs- Verksamheten Vid Lunds Universitet
	Företagsuniversitetet Aktiebolag
	Helsingborgs Kommun
	Hermods Aktiebolag
	Hässleholms Kommun
	IHM Business School Aktiebolag
	Kristianstads Kommun
	Kyh Ab
	Landskrona Kommun
	Lernia Utbildning Aktiebolag
	Malmö Kommun
	Medieinstitutet i Sverige AB
	NBI i Växjö AB
	Newton Kompetensutveckling AB
	Plushögskolan AB
	Stockholms Internationella Handelsskola i Malmö AB
	Sveriges Yrkehögskola AB
	TEC Travel Education Centre AB
	Tekniska Högskolan i Jönköping Aktiebolag
	TGA utbildning AB
Halland	5st
	EC Utbildning AB
	Halmstads Kommun
	Kungsbacka Kommun
	Plushögskolan AB
Kronoberg	Varbergs Kommun
	4st
	EC Utbildning AB
	Idé & Resurscentrum i Ljungby Aktiebolag
	Kyh Ab
NBI i Växjö AB	

Jönköping

7st

Eksjö Kommun

Folkuniversitetet Stift Kursverksamheten Vid Stockholms Universitet

Gislaveds Kommun

Plushögskolan AB

Tekniska Högskolan i Jönköping Aktiebolag

TUC Sweden AB

Vetlanda Kommun

Blekinge

4st

Hermods Aktiebolag

Hyper Island Program AB

Karlshamns Kommun

Olofströms Kommun

Kalmar

6st

Industriellt UtvecklingsCentrum i Kalmar AB

Region Kalmar

Nybro Kommun

Oskarshamns Kommun

Stiftelsen Capellagården

Östsvenska Yrkeshögskolan AB

Bilaga 6

FOLKHÖGSKOLOR SOM HAR INRIKTNINGAR INOM ELLER MED NÄRA KOPPLING TILL FILM- OCH TV-PRODUKTION. (FLERA KAN TILLKOMMA)

<u>Skåne</u>	9st Furuboda Fhsk Fridhem Malmö Fhsk Munka Fhsk Glimåkra Sundsgårdens Fhsk Glokala Fhsk Skurups Fhsk Östra Grevie
<u>Jönköping</u>	6st Ådelfors Sörängens Fhsk Mullsjö Sommenbygdens Fhsk Södra Vätterbygdens June Fhsk Mullsjö Fhsk
<u>Kalmar</u>	2st Ölands Fhsk Gamleby
<u>Blekinge</u>	2st Jämshögs Fhsk Blekinge Fhsk
<u>Halland</u>	2st Katrinebergs Fhsk Löftadalens Fhsk
<u>Kronoberg</u>	1st Markaryds Fhsk

Bilaga 7

NÅGRA STATISTISKA UPPGIFTER

	Omsättning 2017			Sysselsättning 2017			Verksamheter 2017
	Hela KKN milj	Varav AV milj	Andel AV	Antal anst KKN	Varav AV	Andel AV	Antal AV
Blekinge	2 011,3	149,6	7,4%	1 106	80	7,2%	76
Kalmar	3 800,1	144,7	3,8%	2 111	80	3,8%	90
Kronoberg	11 278,9	289,3	2,6%	3 959	200	5,1%	75
Halland	9 020,8	244,0	2,7%	3 722	145	3,9%	143
Jönköping	5 389,0	263,6	4,9%	2 846	135	4,7%	125
Skåne	35 527,0	2 644,1	7,4%	16 183	1 544	9,5%	918
Totalt Sydsverige	67 027,1	3 735,3	5,6%	29 927	2 184	7,3%	1 427
Sverige	399 610,5	56 875,9	14,2%	148 648	17 379	11,7%	9 628
Sydsveriges andel	16,77%	6,57%		20,1%	12,6%		14,8%
Västra Götaland	60 280,3	2 648,7	4,4%	24 677	1 513	6,1%	1 185
Norrbottnen	3 071,5	475,5	15,5%	1 841	348	18,9%	134
Stockholm	219 276,4	45 658,1	20,8%	66 146	11 360	17,2%	5 327
Sydost	17 090,3	583,6	3,4%	7 176	360	5,0%	241

Röda siffror: minskning från föregående år. Gröna siffror: ökning från föregående år. Källa SCB & Tillväxtverket

	Befolkning 2017	KKN/capita tkr	Andel av befolkning sysselsatta i KKN
Blekinge	159 900	12,6	0,7%
Kalmar	245 194	15,5	0,9%
Kronoberg	200 530	56,2	2,0%
Halland	331 650	27,2	1,1%
Jönköping	362 397	14,9	0,8%
Skåne	1 369 456	25,9	1,2%
Totalt Sydsverige	2 669 127	25,1	1,1%
Sverige	10 302 000	38,8	1,4%
Sydsveriges andel	25,9%		
Västra Götaland	1 718 832	35,1	1,4%
Norrbottnen	250 460	12,3	0,7%
Stockholm	2 361 864	92,8	2,8%
Sydost	605 624	28,2	1,2%

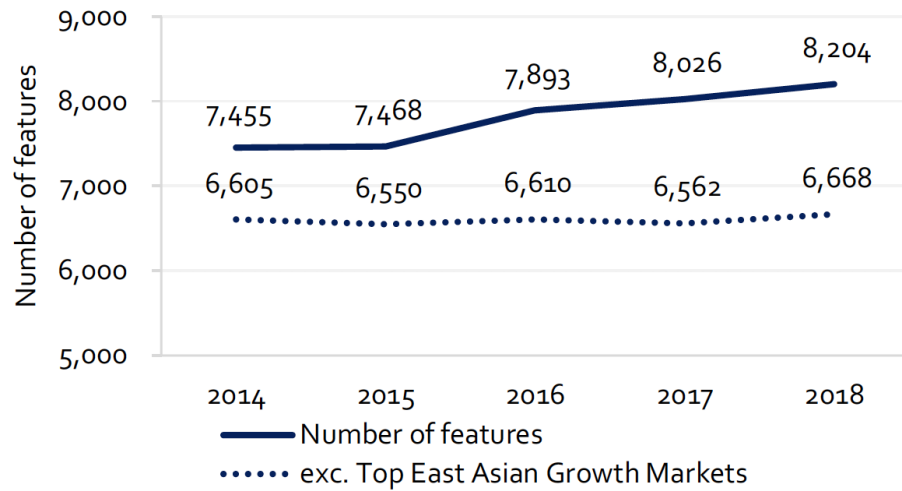
Källa SCB & Tillväxtverket

Hela Sverige 2017

Andel KKN företag med 1 - 9 anställda	19,6%
Med ingen anställd	78,8%
10-19 anställda	0,9%

Källa SCB & Tillväxtverket

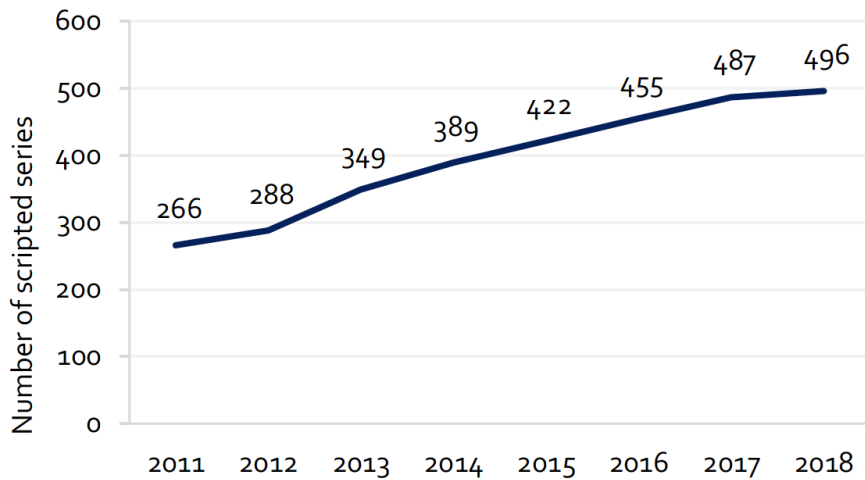
Figure 3: Estimated Number of Feature Films Produced Worldwide, 2014-18

Source: European Audiovisual Observatory. Top East Asian Growth Markets comprises China and South Korea.

SPI Olsberg. *Production Infrastructure Capacity Audit: Sweden 2019*

Figure 4: Estimated Number of Original Scripted Series, 2011-18

Source: FX Networks Research. Excludes library, daytime dramas, one-episode specials, non-English-language/English-dubbed, children's programmes, and short-form content (<15 mins).

SPI Olsberg. *Production Infrastructure Capacity Audit: Sweden 2019*

Figure 1: Key Areas of Production Need for PICA Analysis

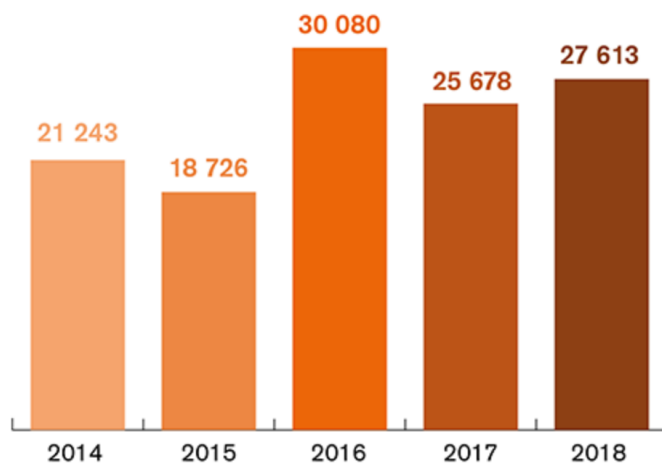

Figure 6: Options Analysis – Capacity and Incentive Development

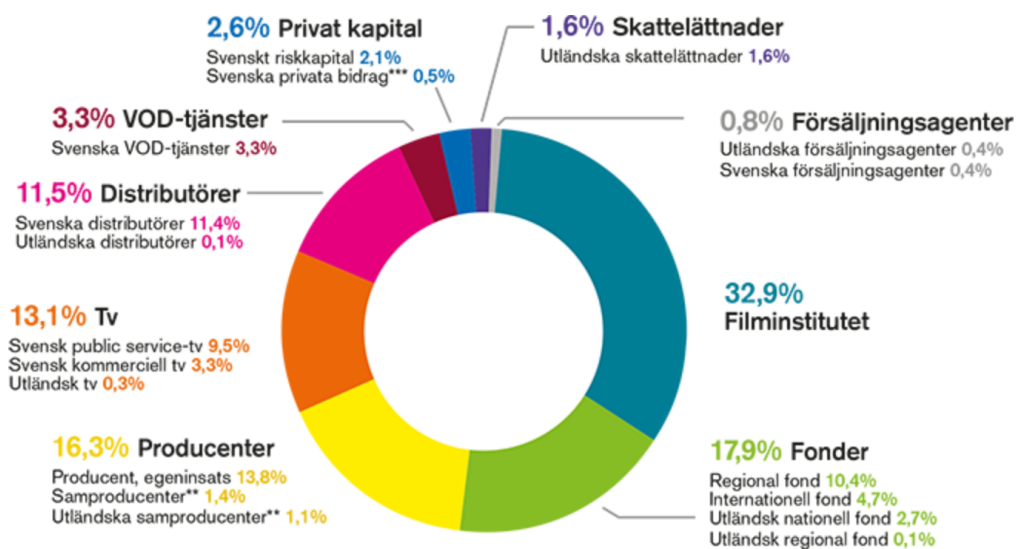
SPI Olsberg. *Production Infrastructure Capacity Audit: Sweden 2019*

17. Genomsnittlig budget för långa spelfilmer med produktionsstöd* 2014-2018, tusen kronor

* Konsulentstöd eller marknadsstöd från Filminstitutet.

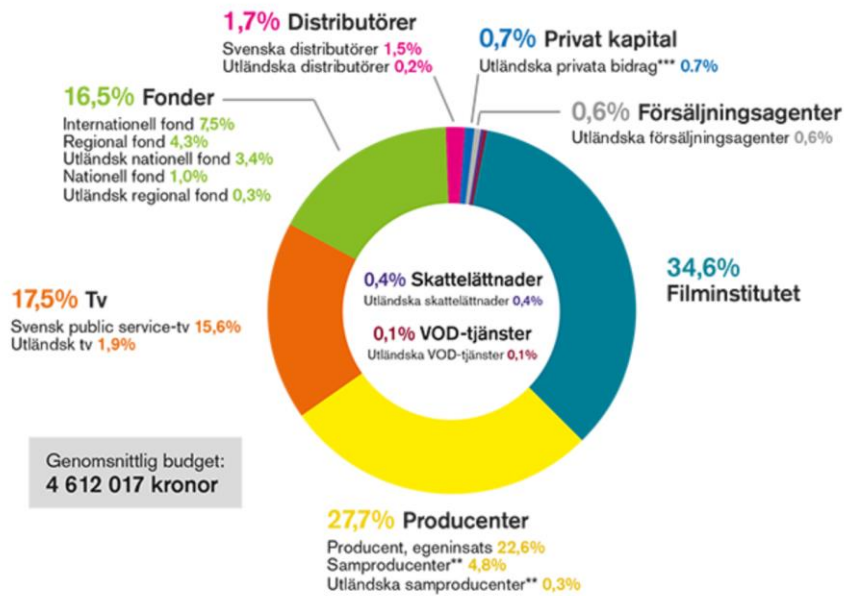
18. Genomsnittlig finansiering lång spelfilm med produktionsstöd 2018*

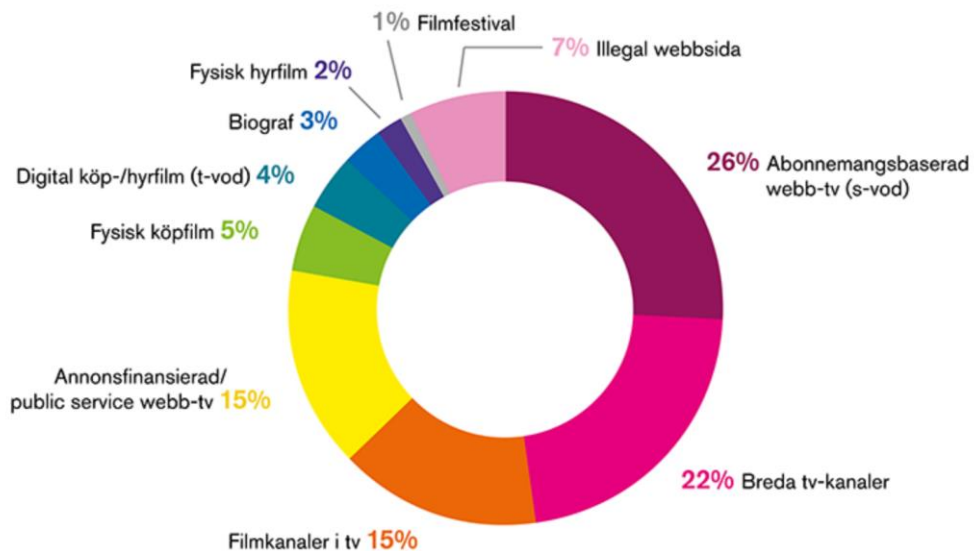
* Konsulentsstöd eller marknadsstöd från Filminstitutet. ** Inkluderar investeringar från bolag inom filmbranschen, men inte samproduktionsmedel från tv-bolag, distributörer och regionala filmfonder (vilket ingår i tv, distributörer respektive fonder).

*** Inkluderar crowdfunding, bidrag från företag, ideella organisationer etc utan avkastningskrav.

19. Genomsnittlig finansiering lång dokumentärfilm med produktionsstöd 2018*

27. Filmtittandet i Sverige per visningsfönster*

* Baserat på en undersökning som genomfördes 26 oktober–12 november 2018 med 3 656 svarande, representativa för den svenska befolkningen mellan 15 och 74 år.